

Csongrád

Városi

Önkormányzat

2025-2029. évekre szóló

Gazdasági programja és fejlesztési terve

Készült: Csongrád, 2025. május

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	4
1.1. Vezetői összefoglaló.....	4
1.2. Jogszabályi háttér	4
2. HELYZETÉRTÉKELÉS.....	5
2.1. A város földrajzi elhelyezkedése, adottságai és jelenlegi helyzete.....	5
2.2. Fejlesztési prioritások 2029-ig – uniós, országos és vármegyei programok viszonylatában	9
2.2.1. Az Európai Unió prioritásai 2029-ig.....	9
2.2.2. Országos Fejlesztési Programok	10
2.2.3. Megyei Fejlesztési Programok	11
3. 2020-2024 GAZDASÁGI PROGRAM ÉS FEJLESZTÉSI TERV MEGVALÓSULÁSA	12
3.1. Gazdaságfejlesztés	12
3.2. Környezetvédelem.....	13
3.3. Turizmus és városmarketing	14
3.4. Egészségügy – egészségturizmus, egészségmegőrzés	14
3.5. Ingatlan – és közterület fejlesztések, lakásállomány	15
3.6. Oktatás-, ifjúságpolitika	17
3.7. Sport és kulturális élet	18
3.8. Közösségfejlesztés és együttműködés	19
3.9. Információs társadalom feltételeinek javítása.....	19
3.10. A fejlesztések végrehajtását befolyásoló 2020-2024. években fellépő gazdasági, világpolitikai tényezők átfogóan:.....	20
4. STRATÉGIAI CÉLOK, FEJLESZTÉSI ALAPELVEK	21
4.1. Stratégiai célok.....	21
4.2. Fejlesztési alapelvek	22
4.3. SWOT analízis	26
5. FEJLESZTÉSI TERV 2025-2029.	28
5.1. Gazdaságfejlesztés.....	28
5.2. Környezetvédelem	30

5.3.	Turizmus és városmarketing	32
5.4.	Egészségmegőrzés, egészségügyi és szociális szolgáltatások	34
5.5.	Ingatlan- és közterületi fejlesztési programok:	35
5.6.	Oktatás-, Ifjúságpolitika.....	37
5.7.	Sport és kulturális élet	38
5.8.	Közösségfejlesztés és együttműködés.....	39
5.9.	Digitalizáció, okos város programok	39
5.10.	Nem önkormányzati beruházásban megvalósuló fejlesztések:	40
5.11.	Benyújtott pályázatok és benyújtani tervezett projektek:	41
6.	PÉNZÜGYI ÉS VAGYONI HELYZETELEMZÉS	47
6.1.	Az önkormányzat gazdálkodása.....	47
6.1.1.	Az Önkormányzat intézményi szervezetrendszere:	48
6.1.2.	Az önkormányzat tulajdonában lévő gazdasági társaságok és szövetkezetek:	52
6.1.3.	Adópolitika	54
6.1.4.	Számlavezető pénzügyintézet, hitelek, hitelfelvételi tervek, korlátok	55
6.2.	Pénzügyi és vagyoni helyzetelemzés.....	56

1. BEVEZETÉS

1.1. Vezetői összefoglaló

Csongrád Városi Önkormányzat 2015-2019. évekre szóló gazdasági- és munkaprogramja a meglévő értékeinket jobban kihangsúlyozó, pályázati fejlesztési lehetőségekben rejlő erőforrások kiaknázására épülő terv volt. Az abban foglalt elsősorban infrastrukturális fejlesztések nagy része pályázati forrás segítségével megvalósult. A 2020-2024. évekre szóló munkaprogram egy fenntartható, a beruházások eredményeként megújult ingatlanok ésszerű és hasznos üzemeltetését ezzel együtt Csongrád Város vonzerejének és potenciáljának fejlesztését hangsúlyozta. A 2025-2029. évekre szóló program és fejlesztési terv ismételten hangsúlyt fektet a pályázati források segítségével megvalósítható fejlesztésekre, ugyanakkor tovább kezeli az eddig megvalósult fejlesztések fenntarthatóságának és üzemeltetésének kérdését, a kötelező és önként vállalt köz/szolgáltatások fejlesztési lehetőségeit.

Jelen gazdasági munkaprogram és fejlesztési terv a korábbi programokban kitűzött és megfogalmazott célok felülvizsgálatát követően továbbra is megtartja a releváns pontokat és értékelésüktől függően adaptálja azokat.

Jelen Gazdasági Program célrendszere két részre osztható, horizontális és tematikus célokat fogalmaz meg. A horizontális célok, amelyeknek minden tevékenység esetében érvényre kell jutniuk, mint az élhető település, a lakosságbarát fejlesztések, a fenntartható városüzemeltetés, a településkép fokozott védelme és megőrzése, valamint a klímavédelem tématerületek köré csoportosulnak. A tematikus célkitűzések és fejlesztési elképzelések az egyes témák szerint határozzák meg a beavatkozási területeket és a horizontális céloknak alárendelten kerülnek megvalósításra. A Gazdasági Program külső meghatározottsága az Európai Unió 2024-2029 időszakra vonatkozó stratégiai menetrendjével, valamint a Csongrád-Csanád Vármegyei Önkormányzat Területfejlesztési dokumentumokban 2021-2027 évre vonatkozóan megfogalmazott területfejlesztési elképzelésekkel összefüggésben kerülnek bemutatásra, amelyek iránymutatásként szolgálnak a város számára is. Továbbá a programban feltüntetett fejlesztési irányok az önkormányzat által jóváhagyott Csongrád Városi Önkormányzat TOP Plusz Városfejlesztési Programterv 2021-2027 és CSONGRÁD Fenntartható Városfejlesztési Stratégia 2021-2027 (FVS), Csongrád Város Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterve (SECAP), Csongrád Településfejlesztési Koncepciójában és a Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) dokumentumokban is szerepelnek.

A Gazdasági Programban kifejtett fejlesztési tervben a következő 4 évre vonatkozó célok az élhető városi környezet fejlesztése és fenntarthatóság jegyében kerültek meghatározásra, ami az önkormányzat, a városért dolgozó társadalmi, civil, érdekképviselői szervezetek, kamarák, gazdálkodó szervezetek és a lakosság számára egyaránt fontos és pozitív hozadékaiknak érvényre juttatása mindannyiunk közös célja.

1.2. Jogsabályi háttér

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a meghatározza a Képviselő-testület számára át nem ruházható hatáskörként a gazdasági program és fejlesztési terv elfogadását az alakuló ülést követő hat hónapon⁴ belül. A gazdasági programnak és fejlesztési tervnek a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel

összhangban kell készülnie, valamint kiemelten tartalmaznia kell az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket. A program célkitűzései a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeinek megfelelően a helyi környezeti, társadalmi és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

Csongrád Város Képviselő-testületének 27/2019 (XI.22.) önkormányzati rendelete Csongrád Városi Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról 14. §-a szerint a program elkészítéséhez a polgármester kikéri a városban működő civil szervezetek, kamarák, érdekvédelmi szervezetek és jelentősebb gazdálkodó szervezetek véleményét.

A gazdasági program és fejlesztési terv elfogadásáról a képviselő-testület minősített többséggel dönt.

2. HELYZETÉRTÉKELES

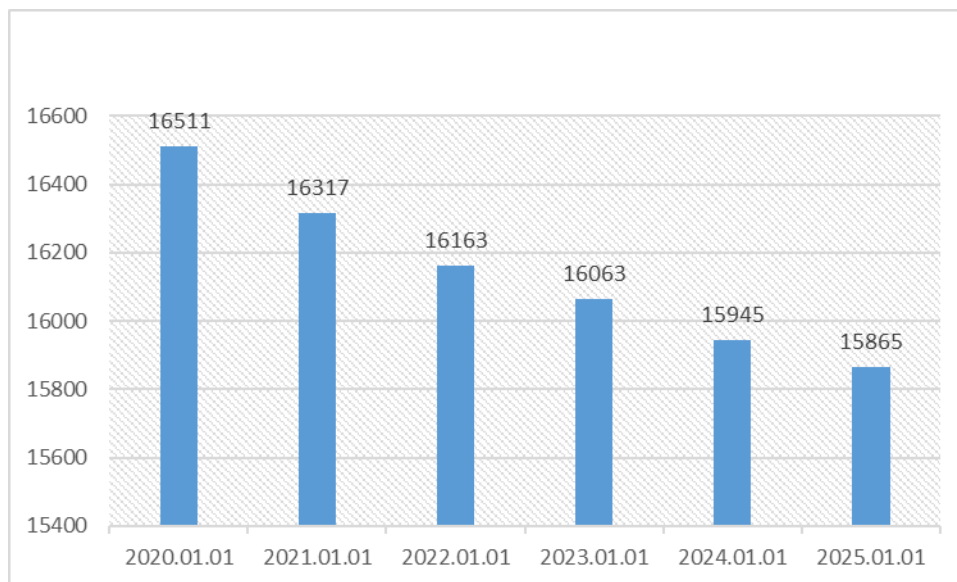
2.1. A város földrajzi elhelyezkedése, adottságai és jelenlegi helyzete

Csongrád városa Csongrád-Csanád vármegyében található, a Tisza folyó partján, jelentős történelmi múlttal és kulturális örökséggel rendelkezik. •Természeti adottságai közül kiemelkedik a Tisza folyó, amely meghatározza a város életét.

Földrajzi és demográfiai adatok: A város területe 173,89 km², tengerszint feletti magassága 83 méter. 2025. január 1-jei adatok szerint a lakosság száma 15 865 fő.

A lakosságszám alakulása sajnálatos módon folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.

Csongrád város lakosságszáma 2020-2025.

Csongrád város adottságai lehetővé teszik, hogy a helyi társadalom életminősége számottevő módon javuljon. A természeti adottságok és erőforrások pedig azt teszik lehetővé, hogy a gazdasági folyamatok a karbonsemlegesség és fenntarthatóság felé mozduljanak el.

Csongrád járási központ, amelyhez Csanytelek, Felgyő és Tömörkény tartozik. Csongrád és járása tradicionális alföldi vidék, amelynek nagy határában szórt tanyás települések alakultak ki.

Gazdaság: Csongrád gazdaságát jelenleg az ipar határozza meg. A helyi mezőgazdasági termelés nagy tradíciókkal bír, különösen a szőlő- és bortermelés terén, hiszen a város borvidék státusszal rendelkezik, ellenben a termelés jelentősen visszaesett az utóbbi években és a hangsúly a szántóföldi növénytermelésre és a kertészeti termelésre helyeződött át. Az ipar területén a MARS Magyarország Kisállateledel Gyártó Kft. megyei és regionális jelentőségű nagyvállalként, illetve a VESTFROST Zrt. emelkedik ki, foglalkoztatotti létszámuk 400 fő feletti. Az elmúlt időszakban ugyanakkor elmondható, hogy több kis- és közép vállalkozás is jelentősen fejlődött. Az ipari vállalkozások K+F tevékenysége alacsony, és jelentős számban találhatók alacsonyabb termelékenységű mezőgazdasági és ipari munkahelyek.

Infrastruktúra: Csongrád jó megközelíthetősége közúton a 451-es számú főút rossz minősége miatt nem kedvező, annak megerősítése és a vasúti összeköttetések modernizációja is elengedhetetlen. Fontos szempont még, a város földrajzi fekvése – Tisza menti elhelyezkedése miatt – a meglévő fahíd mellett egy új híd létesítése, mely nyitás lehet a Tisza- Zúg felé. Az infrastruktúra fejlesztése a turizmus és a helyi gazdaság fejlődése szempontjából kulcsfontosságú.

Közlekedési infrastruktúra:

Közúti közlekedés: Csongrád megközelíthetősége javult a Szeged felől érkező utak felújításával, különösen a Sándorfalva–Baks–Csanytelek útvonalon, amely a rövidebb és jobb minőségű útvonalat biztosítja a városba érkezők számára. A 451. sz. (Kiskunfélegyháza- Csongrád-Szentes) II. rendű főút: Csongrád város fő közúti megközelítését biztosítja Kiskunfélegyháza és Szentes irányából, a várost dél felől elkerülve a 11 éve megépült elkerülő útnak köszönhetően, így nem terhelve a város belső közlekedési hálózatát az átmenő forgalommal, ugyanakkor az állapota jelentősen leromlott, felújítása fokozottan indokolt, melynek tervezése az elmúlt években megkezdődött. Kerékpárút hálózata kialakult, ugyanakkor több nyomvonal, köztük kiemelten a város belterületén lévő, felújításra szorul. A város belterületén és külterületén is épültek az elmúlt évtizedekben kerékpárutak, kiemelendő az EUROVELO 11 hálózatrészeként a gáton végighaladó, Csongrád-Szeged útvonal.

Vasúti közlekedés: A város vasúti összeköttetései megfelelőek, de további fejlesztések szükségesek a szolgáltatás színvonalának emelése és a menetidők csökkentése érdekében.

Közműhálózatok:

Víz- és csatornahálózat: A város vízellátása kielégítő és szennyvízelvezetése jó, azonban a meglévő rendszerek karbantartása és korszerűsítése folyamatos feladatot jelent a fenntartható működés biztosítása érdekében. A víztorony és az ivóvízhálózat felújítása kiemelt érdek. Ezen közművek tulajdonjoga átszállt az államra, és így az üzemeltetési és fejlesztési kötelezettség is.

Elektromos hálózat: Az elektromos ellátás stabil, de a növekvő energiaigények kielégítése érdekében szükség van a hálózat kapacitásának bővítésére és a megújuló energiaforrások integrálására, valamint a város közvilágítási hálózatának korszerűsítésére - ledesítésre.

Távközlési hálózat: A telekommunikációs infrastruktúra fejlett, a szélessávú internet-hozzáférés széles körben elérhető, ami elősegíti a digitális szolgáltatások terjedését és a vállalkozások működési folyamatainak támogatását.

Közművelődés és kulturális élet: Csongrád városa gazdag kulturális örökséggel és pezsgő közművelődési élettel rendelkezik. A Tisza partján fekvő település egyedülálló természeti és történelmi adottságai inspiráló hátteret biztosítanak a közösségi és kulturális tevékenységekhez. A városban működő közművelődési intézmények, például a Művelődési Központ, kulcsszerepet játszanak a helyi közösségek életében. Programjaikkal a lakosság minden korosztályát megszólítják, legyen szó kiállításokról, koncertekről, színházi előadásokról vagy kézműves foglalkozásokról. A közösségi házak és művelődési intézmények nemcsak a kulturális programoknak, hanem a közösségi összefüggéseknek is helyet adnak, erősítve a helyi összetartozást. Csongrád híres a hagyományok ápolásáról és a népi kultúra megőrzéséről. A városban gyakran rendeznek folklórfesztiválokat, táncházakat és népi mesterségeket bemutató eseményeket. A helyi alkotóműhelyek és kézműves csoportok (pl. Alföld Néptáncgyűttes, csongrádi Alkotóház-Művésztelep, Csongrádi Fúvószenekar, Csongrádi Zenebarátok Kamarakórusa, csongrádi színtársulatok, Faludy Irodalmi Műhely, népdalkörök) hozzájárulnak a hagyományos értékek megőrzéséhez és továbbadásához. Ezt a célt szolgálja a Helyi Értéktár létrehozása és új értékekkel való bővítése is. Emellett a helyi művészek, zenészek és írók is gazdagítják a város kulturális életét.

A kulturális élet legfontosabb eseménye a Csongrádi Napok és a Csongrádi Borfesztivál, amely nemcsak a gasztronómia, hanem a helyi zene és művészet ünnepe is. A város emellett számos kulturális és szabadidős rendezvénynek ad otthont, amelyek során a helyiek és a látogatók egyaránt élvezhetik a város vendégszeretetét és kulturális sokszínűségét. Fesztivál szervezés terén a Körös-toroki Napok – KTN Feszt, mely az esti programokon túl évről-évre a régió legnagyobb szabású kulturális és családi programját is kínálja minden korosztály számára.

A helyi könyvtár, a művelődési központ, múzeum, alkotóház és a civil szervezetek együttműködése révén Csongrád élen jár a közművelődés terén, folyamatosan megújuló programkínálattal. A kulturális rendezvények célja nemcsak a szórakoztatás, hanem a közösségépítés és az értékteremtés is.

Csongrád kulturális élete tehát a hagyományok tiszteletén, az innováción és a közösség erején alapul, melyek együtt egy élhető és pezsgő városi miliót teremtenek.

Turizmus: A város turisztikai potenciálja jelentős, különösen a Körös-torok, a Tisza folyó, holtágak és a termálvíz, gyógyfürdő ad jelentős turisztikai potenciált. Kiemelkedő ezeken felül a Belváros, ma is jelentős néprajzi és történelmi értéket képvisel. A Tari László Múzeum szervezésében, a Magyar Nemzeti Múzeum közreműködésével és a csongrádi önkéntesek segítségével a belvárosban megkezdődhetett 2024. év közepén egy régészeti feltárás, a szakemberek műszeres mérésekkel egy földvárat azonosítottak a belváros keleti részén, amely feltételezhetően a város névadó erősségét – Feketevár - rejtheti magában. A Belváros 1975-től országos védelem alatt áll, az itt található nádfedeles, vert falú vályogházak a város régmúlt történetét tükrözik, melyek megőrzése kiemelt cél, az ún. halászházak felújítását és régi mesterségek bemutatására alkalmassá tételét határon átnyúló pályázatból az önkormányzat megvalósította. Az önkormányzat tulajdonában álló belvárosi házak egy része bemutatóház, ugyanakkor szálláshelyekként funkcionáló

tradicionális házakat is üzemeltetünk, ezek karbantartása, fejlesztése az elmúlt években folyamatosan történt.

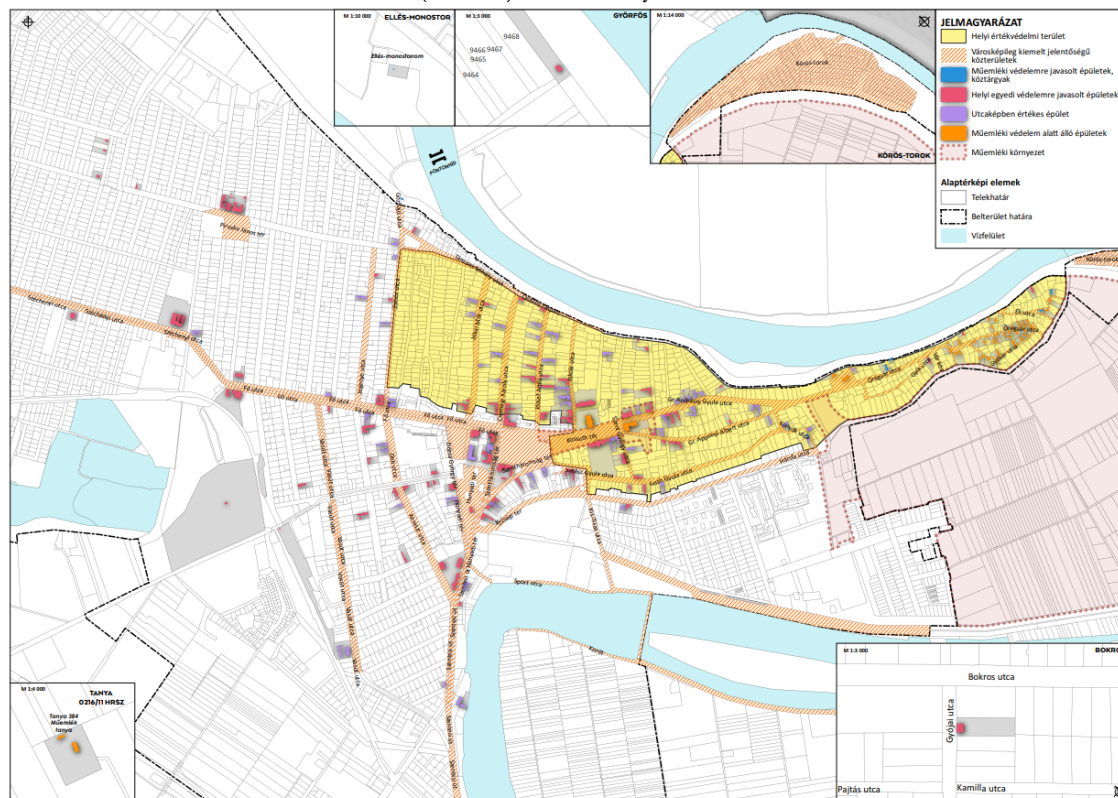
Kiemelendő továbbá a város turisztikai értékei között, nemzeti értékeink között az épített környezet kategóriában az Ellés-parti monostor, melynek felújítására 2014. évben kerülhetett sor. A város gazdag horgászati lehetőségeket kínál, változatos halállományával és festői környezetével.

Épített környezet – melyek a város turisztikai értékeit is jelentik: Csongrád számos épített értékkel rendelkezik, melyek a műemléki és helyi értékkataszterben rögzítésre kerültek (pl. a műemléki védelem alatt álló korábban említett halászházakon felül a Csongrádi Batsányi János Gimnázium és Kollégium épülete, Szt. Vendel szobor és baldahin, Szent Rókus Templom, a helyi védelem alatt álló Erzsébet szálló, „Moletz-ház” – Tari László Múzeum) Az épített környezeti emlékeink között jelentőséggel bír a csongrádi pontonhíd. A köznyelvben fahídként emlegetett híd napjainkban a fa útpálya kivételével vasszerkezetű hídként szolgálja a Tisza két partja közötti átjárást, megtartva a csongrádiak nyelvhasználatában a „fahíd” elnevezést. A híd műemléki védelemre javasolt, helyi egyedi védelem alatt áll.

A csongrádi Malom – egyedülálló ipari műemlék, mely gőzhajtásos őrlési technológiára építve kezdte meg működését a XIX. század második felében (1885.). A két és fél méteres, vakolatlan téglapépület ma is meghatározó építészeti értéke a városnak – az épület helyi egyedi védelem alatt áll. Érdekessége, hogy a malomhoz közel a Fő u. 64. szám alatt (jelenleg szociális alapszolgáltatások telephelye) 1917-ben gőzfürdőt építettek a munkások számára, melyet a későbbiekben nyilvános gőz- és kádfürdővé alakítottak.

CSONGRÁD VÁROS TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

238/2022. (XII.15.) önkormányzati határozat melléklete

A térképen pirossal jelölt épületek helyi egyedi védelemre javasolt épületek, a narancssárgával jelöltek műemléki védelem alatt állók, a piros szaggatott vonallal jelölt

terület műemléki környezet, a sárgával körülhatárolt terület helyi értékvédelmi terület. A kijelölések alapján jól látható, hogy Csongrád az alföld kisvárosai között az egyik leggazdagabb és legváltozatosabb építészeti és városépítészeti örökséget tudhatja magáénak. A város új helyi építészeti szabályzatát 2027. június 30-ig kell elkészíteni – fontos lenne az új szabályozás térinformatikai rendszerrel való összekapcsolása.

Csongrád értékei közül számos (45) felvételre került a Csongrádi Értéktár Bizottság által gondozott Helyi Értéktárba, valamint a Csongrád-Csanád Vármegyei Értéktárba (pl. Körös-torok, Serházuzzi Holt-Tisza, Halászházak, Csongrádi kadarka – valamint a Csongrádi Borvidék és hagyományos szüreti felvonulás és bál, Csongrádi Szent Orbán szobor, mindösszesen: 11) is, a Magyar Értéktárba is bekerültek csongrádi nemzeti értékek (Halászházak, Kubikus tevékenység, Tiszavirágzás).

2.2. Fejlesztési prioritások 2029-ig – uniós, országos és vármegyei programok viszonylatában

2.2.1. Az Európai Unió prioritásai 2029-ig

Az Európai Unió (EU) prioritásai 2029-ig különböző területeken fókuszálnak a fenntarthatóság, versenyképesség és szociális kohézió erősítésére:

1. Zöld átállás és fenntarthatóság:

- Európai Zöld Megállapodás: A klímasemlegesség elérése 2050-re, 2030-ra pedig a szén-dioxid-kibocsátás legalább 55%-os csökkentése.
- A megújuló energiaforrások támogatása, energiahatékonyság növelése és az energiaszegénység csökkentése.
- Körforgásos gazdaság: az erőforrás-hatékonyság javítása, hulladékcsökkentés és a műanyagfelhasználás mérséklése.
- Biodiverzitás védelme, természetes ökoszisztémák helyreállítása.

2. Digitális átállás

- Az EU digitális szuverenitásának erősítése: technológiai önállóság biztosítása, az 5G/6G hálózatok fejlesztése.
- Digitális infrastruktúra fejlesztése, a kiberbiztonság megerősítése.
- Oktatás és készségfejlesztés a digitális készségek terén.
- Az innováció támogatása mesterséges intelligencia, blokklánc és más új technológiák terén.

3. Gazdasági ellenállóképesség és versenyképesség

- A kis- és középvállalkozások (kkv-k) támogatása, az európai ipari bázis modernizációja.
- A nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok megerősítése és a stratégiai függőségek csökkentése.
- Szociális és regionális egyenlőtlenségek mérséklése, a kohéziós politika fenntartása.
- Innováció és kutatás-fejlesztés ösztönzése a Horizont Európa program keretében.

4. Egészségügyi és szociális dimenzió

- Az Európai Egészségügyi Unió megerősítése: a határon átnyúló egészségügyi együttműködés és a járványokkal szembeni védekezés fejlesztése.

- A szociális jogok európai pillérének megvalósítása: munkahelyek teremtése, méltányos bérek biztosítása és a szegénység csökkentése.
- Demográfiai kihívások kezelése, a fiatalok támogatása és az időskori ellátások biztosítása.

5. Biztonság és migrációkezelés

- Az EU határainak védelme, hatékonyabb migrációs politika kialakítása.
- Az illegális migráció elleni küzdelem, miközben biztosítják az emberi jogok tiszteletben tartását.
- A belső biztonság erősítése, beleértve a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelmet.

6. Globális szerepvállalás

- Az EU globális vezető szerepének megerősítése az éghajlatváltozás elleni küzdelemben és a béketeremtésben.
- A fejlődő országok támogatása, különösen az afrikai és ázsiai partnerségek erősítése.
- Az értékalapú külpolitika hangsúlyozása: demokrácia, emberi jogok és jogállamiság védelme.

7. Oktatás, kutatás és kulturális együttműködés

- Az Erasmus+ program bővítése, hogy több diák és tanár vehessen részt mobilitási projekteken.
- A kultúra és a kreatív iparágak támogatása.
- Tudományos együttműködés fokozása az EU-n belül és nemzetközi szinten.

2.2.2. Országos Fejlesztési Programok

Magyarország az EU egyik tagállamaként jogosult a következő hétéves kohéziós szakaszban támogatási források lehívására. A 2014–2020-as programozási időszakhoz képest vannak forrásallokációs, adminisztrációs és szemléletbeli változások is.

A hazai stratégiai dokumentumok közül az egyik legmeghatározóbb az **OFTK (Országos Fejlesztési és Területfejlesztés Koncepció), amely 2030-ig tartalmaz célkitűzéseket**: Az OFTK komoly fejlesztési potenciálként tekint a határ menti térségekben a városok határon átnyúló térszervező erejére, továbbá a határ két oldala közt hagyományosan meglévő kapcsolattartási viszonyokra. Ebből adódóan „A megye hídszerepét erősítő intézkedések a határtérségben” prioritás és a hozzá kapcsolódó intézkedések teljes mértékben igazodnak az OFTK területi célkitűzéséhez. Az OFTK keretében megállapításra került, hogy az agrárpotenciálok országos szinten kedvezőek, azonban ennek kihasználása nem teljes körű. Csongrád-Csanád vármegye esetében a már meglévő turisztikai vonzerő tovább fejlesztésén túl, a három folyóban rejlő turisztikai lehetőség integrált fejlesztését, illetve infrastrukturális feltételeinek megteremtését határozta meg.

Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS-2): A stratégia által meghatározott, kiemelt ágazati cselekvési irányok közül komoly relevanciája van Csongrád-Csanád vármegyében a vízgazdálkodásnak, a mezőgazdaságnak és a turizmusnak, a kapcsolat emellett természetesen megtalálható és megteremthető az egyéb ágazati irányokkal is.

Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3): A stratégia Magyarország megyéinek besorolására az Európai Bizottság támogatott módszertanát, az RIS3 Guide-et alkalmazta. Ezek alapján 3 csoportba sorolta be a konvergencia régió megyéit (a Közép-

Magyarországi régió kimagasló innovációs tulajdonságai miatt nem szerepel a besorolásban). A minősítés alapján azóta Csongrád-Csanád vármegye a Tudásrégiók kategóriájába tartozik. Csongrád-Csanád vármegye adottságai valóban megfelelőek ahhoz, hogy rálépjen a tudásrégiók számára kijelölt fejlődési pályára.

Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030: A turizmus mind az ország, mind pedig Csongrád-Csanád vármegye egyik legfontosabb ágazata. Reagálva a nemzetközi trendek alakulására feltétlenül szükséges volt egy egységes, országos stratégia kidolgozása, mely a segíti a térségek specializálódását, fejlesztését és segíti a szektor szemléletváltását. Csongrád-Csanád vármegye jó adottságokkal és turisztikai kínálattal rendelkezik az egészségturizmus, a kulturális turizmus és az aktív turizmus területén, melyet az NTS a klasszikus turisztikai termékek közt definiál, és amelyeket a kerékpáros infrastruktúra, illetve a vízi turizmus infrastruktúrájának további fejlesztésével tovább lehet javítani.

Dél-alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna: A Dél-alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna az 1568/2020. (IX. 4.) Korm. határozattal került megalakításra, azzal a céllal, hogy a Dél-Alföld három vármegyéjének (Bács-Kiskun, Békés, Csongrád-Csanád), valamint a Vajdaság északi területének gazdaságfejlesztését összefogja, koordinálja az ezzel kapcsolatos feladatokat, segítse az együttműködést a helyi szereplők és a kormányzat között. 2020. decemberében elkészült a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna Gazdaságfejlesztési Stratégiája, mely a következő stratégiai irányokat azonosította: versenyképesség növelése (vállalkozásfejlesztés, digitalizáció, HR fejlesztés, kiemelt ágazatok: agrárium, élelmiszeripar, biotechnológia, szoftveripar, turiztika), határokon átívelő társadalmi kohézió erősítése (helyben maradás és a letelepedés ösztönzése, szakképzés fejlesztés, kreatív ipar), a régió klímabarát, erőforrás-hatékony környezeti fejlesztése (megújuló energia, klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, vízpótlás).

2.2.3. Megyei Fejlesztési Programok

Csongrád-Csanád Vármegye Integrált Területi Programja (ITP) 2021-2027 Csongrád-Csanád vármegye területi céljait követik az egyes térségeknek a területi kapcsolatrendszer, pozíciója által meghatározott sajátosságait, eltérő fejlesztési szükségletei alapján. A területi célokban érvényesíthetők a vármegye markáns és sokoldalú természeti adottságaiból és az azokkal összefüggő társadalmi, gazdasági, térszerkezeti jellegzetességekből adódó legfontosabb fejlesztési igények, lehetőségek. A területi célok közül a T.1. Szeged várostérség, a T.3. Tiszántúl, a T.4.1. Homokhátság, T.4.2. Tisza mente a földrajzi tájegységekhez igazodik, a T.2. Határtérség pedig inkább társadalmi-gazdaságifókuszú térségi lehatárolás eredménye. A területi célokhoz kapcsolódó térségek mindegyikére jellemző, hogy sajátos karakterisztikájuknak köszönhetően fejlesztési szempontból egyéni beavatkozási logikát, eszközöket igényelnek. T.4.2. Tisza mente – a Tisza menti ökofolyosó (Szeged-Csongrád tengely) fenntartható térségi gazdaságának kialakítása területi célkitűzés közvetlenül a Tisza partján elhelyezkedő településekre és elsősorban a folyómenti térszervező, vízgazdálkodási, ökológiai, agrár-feldolgozóipari, turisztikai, közlekedési szerepekre fókuszál. Hangsúlyosak a folyóra alapozott vízpótlási, vízkészlet-gazdálkodási célkitűzések, az öntözött területek arányának növelésére, a vízvisszatartási lehetőségek fejlesztésére, az ártéri és ökológiai gazdálkodás térnyerésére vonatkozó célok, ugyanakkor megjelenik a sérülékeny folyóvölgy védelmére szolgáló települési környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztésekre vonatkozó szükséglet is. Stratégiai célkitűzés ebben a térségben a folyómenti regionális léptékű zöldfolyosó

adottságaira alapozott turisztikai szektor megerősítése, koordinált, hálózati szemléletű fejlesztése a vonzerők és a szolgáltatások teljes vertikumában. Kiemelendő ugyanakkor a folyó elválasztó szerepe a vármegye két felének közlekedési kapcsolatait tekintve, melyek közül egyik legfontosabb a Szeged–Csongrád közötti közbelső híd hiánya (Csongrád-Szentes-Algyő).

A TOP Plusz alapján a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) körbe kijelölt városok köre a vármegyében csökkentésre került. Csongrád-Csanád vármegye esetében a hatályos ITP 1.0-hoz képest Kistelek, Mórahalom és Csongrád városok kiestek az FVS körből – így számukra a fenntartható városfejlesztés helyett az élhető településekre vonatkozó források pályázhatóak – vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése forrásfelhasználási módon.

3. 2020-2024 GAZDASÁGI PROGRAM ÉS FEJLESZTÉSI TERV MEGVALÓSULÁSA

A fejezet célja, hogy a korábbi gazdasági program és fejlesztési tervben meghatározott célkitűzések megvalósítását összefoglalóan szerepeltessük, mely felvezetése a 2025-2029. évekre vonatkozó stratégiai elképzeléseknek. A 2020-2024. időszak jelentős kihívásokat jelentett minden szinten, melyek kezelése az önkormányzatokat is súlyosan érintette. A koronavírus-járvány által előidézett válság olyan sokkot okozott világszerte, amely példátlan kihívás elé állította az egészségügyi rendszereket és a kormányzatok cselekvőképességét. A járvány kiváltotta gazdasági válság felülírta a korábbi gazdasági kilátásokat, így a magyar gazdaságpolitika elsődleges céljává vált az eddig elért gazdasági eredmények megvédése, valamint célzott intézkedésekkel annak megalapozása, hogy a járvány elmúltával a gazdasági növekedés visszanyerje lendületét. A tervezett fejlesztési programok lendületét jelentősen visszavették a lecsökkent finanszírozási források, ugyanakkor az önkormányzat saját költségvetéséből is folyamatosan jelentős fejlesztéseket hajtott végre. A jövőkép meghatározásánál számítani kell a finanszírozási források ártrendeződésére.

A fejlesztési programok 2020-2024. évekre vonatkozó megvalósítását az alábbiakban szerepeltetjük:

3.1. Gazdaságfejlesztés

Tervezett fejlesztési program	2020-2024. években megvalósult – igen/nem/részben
Ipari Park területének további növelése	részben
Ipari Park fejlesztés 4. üteme, további közművek kiépítése	részben
Magas technológiai színvonalon működő cégek betelepedésének támogatása az Ipari Parkba	igen
Felújításra kerülő Parancsnoki épület gazdaságfejlesztési célokat szolgáló üzemeltetése	igen

Önkormányzati üzlethelyiségek rentábilis működési lehetőségeinek biztosítása	igen
Önkormányzati tulajdonú kihasználatlan ingatlanok funkcionális koncepcióinak kidolgozása, pályázati források felkutatása a kihasználtság biztosítása érdekében	igen
Csongrádi Szőlőhegy, Kistrét fejlesztési területté alakítása gazdaságélénkítési, turisztikai célok mentén	nem
Állandó híd lehetőségének felkutatása Csongrád és a Nagyrét között	nem

A fejlesztési programok megvalósítását jelentősen befolyásolták a bevezetőben leírt, előre nem kalkulálható világgazdasági események. Az Ipari Park területének bővítésére vonatkozó tervezés elindult, uniós pályázat a fejlesztés vonatkozásában 2024. évben benyújtásra került. Az önkormányzat folyamatos tárgyalásban van a parkba betelepíteni szándékozókcal. A meg nem valósult fejlesztési programok következő időszakra átvitelét külön fejezetben szerepeltetjük.

3.2. Környezetvédelem

Tervezett fejlesztési program	2020-2024. években megvalósult – igen/nem/részben
1800 méter mély kút fúrása	részben
Napelem park létrehozása	igen
Önkormányzati tulajdonú épületek energia ellátásának biztosítása napelem segítségével Csongrád és Bokros vonatkozásában	részben
Szemléletformáló programok indítása – autómentes nap, környezetvédelmi városi nap, környezetvédelmi szakmai konferencia	igen
Közparkok további gondozása, szemléletformáló információs táblák elhelyezése	igen
Lakosság körében végzett környezettudatossággal kapcsolatos kérdőívekkel ötletek gyűjtése, továbbá a lakosság tájékoztatása ezek eredményéről	igen
Pályázati források felkutatása a hatékony energiagazdálkodás, környezetvédelem területén	igen

A tervezett új termálkút vízjogi létesítési engedélye elkészült, pályázat a TOP_PLUSZ források kapcsán a kút fúrására benyújtásra került. Önkormányzati épületekre napelem telepítésre pályázati források felkutatása folyamatos, részben TOP_PLUSZ forrásokra is számítunk, de egyéb forráslehetőségeket is számításba veszünk (pl. Interreg, EUCF). Napelempark létesítések magánberuházásokban történtek a város területén, önkormányzati beruházásból annak létesítése a jogszabályi környezet tükrében jelenleg nem tűnik kifizetődőnek – a háztartási méretű kiserőművek közvetlen intézményi telepítése rationálisabb cél. Környezettudatossággal kapcsolatos szemléletformáló programok folyamatosan megrendezésre kerültek az elmúlt időszakban, továbbvitelük városi érdek.

3.3. Turizmus és városmarketing

Tervezett fejlesztési program	2020-2024. években megvalósult – igen/nem/részben
Aranysziget turisztikai fejlesztése	nem
Serház-zugi Holt-Tisza fejlesztése	nem
Körös-toroki üdülőterület fejlesztése	részben
A volt „Szeviép telep” turisztikai célú hasznosítása	nem
A Plein Air anyagának méltó bemutatására szolgáló Kortárs galéria kialakítása	nem
Köztéri műalkotások nyílt tereken való elhelyezés lehetőségének megteremtése	részben
Csongrádi Gyógyfürdő és Uszoda további fejlesztése	részben
„Tudomány Háza” létrehozása	nem
Árvizekkel és árvízvédelem történetével kapcsolatos kiállítás	nem
Szilárd burkolatú kerékpárút építése Ellésmonostorhoz	nem
Meglévő, épített turisztikai attrakciók védelme, karbantartása	igen

Önerőből a tervezett programok nem valósulhattak meg, ugyanakkor a csökkenő külső források miatt, azok igénybevételére sem kerülhetett sor. A városi fürdő tovább fejlesztésében nagy előrehaladás volt az új kültéri sportmedence megépítése.

3.4. Egészségügy – egészségturizmus, egészségmegőrzés

Tervezett fejlesztési program	2020-2024. években megvalósult – igen/nem/részben
-------------------------------	---

„Bio tanya gazdaság” – fiatalok letelepedését, megélhetését és megtartását ösztönző program	részben
„Öko gazdaság az egészségért” – egészségfejlesztés és az aktív időskor támogatása	nem
„Egészség tábor” – korosztályi célcsoportonként felölelve a bio gazdaságokat	nem
Balneoterápiás határon átnyúló turizmus	nem
„Egészségváros” kialakítása a Bökényi városrészben	nem
„Aktív időskor” – képzés, programok, jó gyakorlatok kialakítása	igen
Új egészségügyi ellátások megteremtése	igen

Egészségügy fejlesztése terén megfogalmazott elképzelések kis része valósulhatott meg, sem befektetői igény, sem egyéb külső forrás igénybevételére nem volt mód a bio tanya/ bio gazdaság és az egészségváros kialakítása terén. Bio tanya gazdaságok magán beruházásokban létesültek.

3.5. Ingatlan – és közterület fejlesztések, lakásállomány

Tervezett fejlesztési program	2020-2024. években megvalósult – igen/ nem/ részben
Fedett medence kialakítása	részben
Kézilabda csarnok építése	igen
A volt Síp iskola oktatási célú felújítása	igen
Víztorony felújítása	nem
Új mentőállomás építése	nem
Fő utca- Csemegi Károly utca körforgalom kialakítása	nem
Fő utca - Arany János utca kereszteződésben körforgalom kialakítása	igen
Fő utcai kerékpárút javítása	nem
Szőlőhegyi utca kerékpárút kialakítása	nem
Csongrád-Szentes közúti híd kerékpár közlekedésének biztonságossá tétele	részben
Másodrendű töltésen kerékpárút kialakítása	nem

Fő utcán végig haladó kerékpárúton a merőleges utcákkal való keresztezésekben a kerékpárosok láthatósága érdekében élénk, színes útburkolati jelek felfestése	részben
451-es számú út felújításának támogatása, előmozdítása	részben
Öregszőlők útjának részleges szélesítése, felújítása	igen
Bökényalj út teljes felújítása, kerékpárút és gyalogjárda létesítése	nem
Aszfalt burkolatok javítása	igen
Posta parkoló felújítása	nem
Fő utca további parkolóhelyek kialakítása	nem
Bökényi városrészben új parkolási lehetőségek megteremtése	igen
Tízemeletes házak környezetében parkolók kialakítása	nem
Hunyadi téri park felújítása	nem
Dózsa György téri park felújítása	nem
Ifjúsági tér rendezvénytérre alakítása, KRESZ-park felújítása	nem
Vasút állomás előtti közpark felújítása	nem
Attila utca sportpark létrehozása	igen
Réti János utca játszótér felújítása	igen
Közparkok és közterek fásítási programjának kidolgozása	igen
Kamerarendszer bővítése	nem
Széchenyi úton „okostábla” kihelyezése – sebességmérés és lassításra figyelmeztetés célzattal	nem
Leromlott állapotú, gazdaságosan már fel nem újítható ingatlanok eladása – Hoch J. u. 15.	igen
Leromlott állagú ingatlanok elbontása – József A. u. 1/A-1/B, Jókai M. u. 3/6	részben
Komfort nélküli lakások komfortosítása, felújítása	nem

Tetőjavítás – Tompa M. u. 14/1-2-3, Öregvár u. 56.	részben
Garázs építés (mentő melletti elbontott épületek helyére)	részben

Fedett medence kialakítására forráshiány miatt nem kerülhetett sor, de eredményként könyvelhető el, hogy a vízilabda egyesület a TAO támogatásból a sportmedencét meg tudta építeni és azzal sikeresen elszámolt a támogathatósági időszakon belül. Az új mentőállomás építésének tervei a jogszabályi környezet – üzemeltetés változása miatt már releváns ön kormányzati cél. Körforgalmak létesítése terén az időszak nagy előrehaladását jelenti a Fő u.-Arany J. u. kereszteződésben megvalósult körforgalom. Kerékpárutak állagjavítását forráshiány miatt sajnos nem tudtuk megvalósítani. A Csongrád-Szentes közúti híd kerékpár forgalmának biztonságosabbá tétele része a 451. számú út felújítási terveinek – terv egyeztetések a korábbi időszakban az érintett településekkel megtörténtek, beruházó a Magyar Közút Nonprofit Zrt. lesz. A központi városrehabilitáció keretében a Hunyadi téri park és környezete, teniszcsarnok felújítása, kapcsolódó útburkolat felújítás, parkoló építés a TOP+ elnyert forrásból a jelen gazdasági program időszakában valósulhatnak meg. Leromlott állapotú, gazdaságosan már fel nem újítható ingatlanok eladása terén az elmúlt időszakban a tervezett Hoch J. utcai ingatlanon felül, a Csengeri u. 27/1, 27/3-4. és 27/5-6. szám alatti lakások is értékesítésre kerültek 2024. évben. Leromlott állagú ingatlanok közül elbontásra került a József A. u. 1/A-1/B, ellenben nem került elbontásra a Jókai M. u. 3/6, ellenben további ingatlan elbontására is sor került: Petneházi u. 14/3. Tetőfelújítás az Öregvár u. 56. szám alatt valósult meg. A garázsépítés engedélyes tervei elkészültek, az építési engedélyeztetési eljárást elindították.

3.6. Oktatás-, ifjúságpolitika

Tervezett fejlesztési program	2020-2024. években megvalósult – igen/nem/részben
Ösztöndíj rendszer tovább fejlesztése	igen
Felsőfokú oktatási intézményekkel együttműködés gyakorlati képzések terén	nem
Csongrádi gyökerekkel rendelkező fiatalok munkakezdési támogatása Csongrádon	nem
Bérlakás építési program kidolgozása	nem
Új, egyedi oktatási programok támogatása (fegyverműszerész, fegyver optikus)	igen
Oktatás és turizmus kapcsolódási pontjainak megtalálása és célirányos fejlesztése (vadász képzés – lőtér fejlesztés)	nem

Oktatási, nevelési intézmények további korszerűsítése, óvodai iskolai belső udvarok felújítása, óvodai oktatási célokat szolgáló modern, digitális eszközpark bővítése	részben
Szakképzés erősítése – Szakképzési Centrum	igen
Szemléletformáló projektekbe történő bekapcsolódás a környezetvédelem és egészségtudatos nevelés érdekében	igen

Bérlakás építési programok kidolgozására nem volt lehetőség az elmúlt időszakban, a következő időszak programjába a törekvést be kell illeszteni. Az oktatási, nevelési intézmények fejlesztése kapcsán az óvodák udvarainak felújítására a pályázat kidolgozásra és benyújtásra került 2024. év elején TOP+ forrásra. A lőtér fejlesztés forráshiány miatt nem valósulhatott meg.

3.7. Sport és kulturális élet

Tervezett fejlesztési program	2020-2024. években megvalósult – igen/nem/részben
Jubileumi rendezvények magtartására kiemelt figyelmet kell fordítani	igen
Épített örökség védelme a kulturális élethez és a turizmushoz kapcsolódva is kiemelt figyelmet érdemel	igen
Kulturális kerekasztal rendszeres működésének biztosítása	igen
Új ötletek felkarolása a kultúra területén, meglévő értékeink bemutatása szélesebb körben (pl. üvegbeton történetét bemutató kiállítás, körforgalmakba művészeti alkotások elhelyezése)	részben
Művelődési Központ és Városi Galéria dísztermének felújítása az udvarral és szolgálati lakásként már nem működő melléképületével együtt	részben
Fiatalok kiemelt segítése a mozgáshoz való pozitív viszony kialakítása érdekében	igen
Utánpótlás nevelés kiemelt támogatása	igen
Sportolási és rekreációs lehetőségek biztosítása	igen

3.8. Közösségfejlesztés és együttműködés

Tervezett fejlesztési program	2020-2024. években megvalósult – igen/nem/részben
Kapcsolattartás és együttműködés a helyi vállalkozásokkal	igen
Helyi Nemzetiségi Önkormányzat működésének segítése	igen
Szomszéd településekkel kapcsolattartás	igen
Testvérvárosi kapcsolatok folyamatos ápolása	igen
Civil szervezetek támogatása	igen
Egyházakkal való jó kapcsolat fenntartása	igen

3.9. Információs társadalom feltételeinek javítása

Tervezett fejlesztési program	2020-2024. években megvalósult – igen/nem/részben
Elektronikus közigazgatásra átállás, figyelembe véve a város korosztályi, szociális összetételét is	igen
Online alkalmazások figyelemmel kísérése, lehetőség szerinti digitalizáció	igen

Az egyes stratégiai célok megvalósulását részletező táblázat alatt szöveges magyarázat a nem vagy részben megvalósult fejlesztési programokra vonatkozó információt közöl összefoglaló jelleggel, hiszen a program megvalósítására vonatkozó beszámolók célja a részletes kidolgozás. A hivatkozott jelenleg folyamatban lévő – elnyert/benyújtott – pályázatok ismertetése későbbi fejezetben történik.

2020-2024. között megvalósult fejlesztések:

- TOP-5.3.1-16-CS1-2017-00007 - A helyi identitás és kohézió erősítése Csongrádon
- TOP-2.1.1-15-CS1-2016-00003 – Barnamezős terület rehabilitációja Csongrádon
- TOP-5.1.2-15-CS1-2016-000003 - „Foglalkoztatási együttműködések kialakítása Csongrád Megye északi részén”
- TOP-7.1.1.-16-H-011-2 – Városi Galéria felújítása Községi szinten irányított városi helyi fejlesztések – CLLD pályázat keretében
- VP6-19.2.1.-6-3-17 - Csongrádi Alkotóház Műterem épületének felújítása¹⁹

- EFOP-3.9.2-16-2017-00005 – Tisza menti virágzás
- EFOP-1.5.3-16-2017-00001 – Tisza menti virágzás 2
- KEHOP-5.4.1-16-2016-00651 - Takarékosan előre! – Községi programok az energiatudatos Csongrádért
- KEHOP-2.2.2-15-2015-00045 – Délkelet-Magyarországi szennyvízelvezetési és kezelési fejlesztés 2. (DKMO 2) konzorciumi együttműködésben
- Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása 2019. – Fő utcai „Platánfa” óvoda felújítása
- Kézilabda Munkacsarnok beruházás
- TAO – Vízilabda medence létesítése
- NEFOK beruházás
- EFOP-1.8.20-17 – Az alapellátás és népegészségügyi rendszerének átfogó fejlesztése - NézŐpont - lelki egészségközpont kialakítása Csongrád térségében
- EFOP-1.2.9-17-2017-00096– ESÉLY A NŐKNEK! KOMPLEX SZAKMAI PROGRAMOK MEGVALÓSÍTÁSA CSONGRÁD TÉRSÉGÉBEN
- EFOP-1.10.2-17-2017-00029 Egészségügyi humánerőforrás-fejlesztés Csongrádon
- TOP-7.1.1-16-H-ERFA-2020-00793 Attila utcai játszótér felújítása
- TOP-7.1.1-16-H-ERFA-2020-00794 Piroska téri játszótér felújítása
- GINOP-7.1.2-15-2016-00002 Az Alsó-Tisza és a Körösök vízi turizmusának komplex fejlesztése
- STR4-0092 Kisfaludy pályázat: Csongrád- Körös-toroki strand fejlesztése
- STR-2021-062 Kisfaludy pályázat: Csongrád- Körös-toroki strand fejlesztése 2.
- Kisfaludy Szálláshelyfejlesztési Konstrukció keretében a belváros és Dob utcai vendégházak megújítása
- Komplex Energetikai Program keretében a szociális szövetkezetek által üzemeltetett épületeken napkollektorok elhelyezése
- VP6-7.2.1.1-21 Öregszőlők útjának a felújítása

3.10. A fejlesztések végrehajtását befolyásoló 2020-2024. években fellépő gazdasági, világpolitikai tényezők átfogóan:

- Forráselosztási változások: A világjárvány és a geopolitikai krízisek átrendezték a prioritásokat, a klasszikus infrastruktúra helyett a digitalizáció és az energiaátmenet kerültek előtérbe.
- Költségnövekedés és időbeli csúszások: Az infláció, a munkaerőhiány és az ellátási lánc problémái sok projekt megvalósítását nehezítették.

- Innováció felgyorsulása: A krízisek ösztönzőleg hatottak az innovációra, különösen a technológiai és fenntarthatósági fejlesztések terén.

4. STRATÉGIAI CÉLOK, FEJLESZTÉSI ALAPELVEK

4.1. Stratégiai célok

A gazdaságfejlesztési célok megfogalmazása és teljesülésükre való törekvés ugyanolyan fontos, mint a természeti erőforrások fenntartható használata, vagy a társadalmi integritás, önazonosság tudat erősítése és a város intézményeinek modernizációja, hiszen a célok összefonódnak. A sikeres zöld gazdaság-fejlesztéshez a technikai változtatásokon felül szükséges a munkaerő képzettségi szintjének a növelése, a szemléletformálás és tudásmegosztás egyaránt.

Az elmúlt időszak fejlesztési prioritásai a világgazdaságban végbement folyamatok hatására jelentősen átrendeződtek. A város rövid, középtávú és hosszú távú céljainak megvalósítását a 2022. évben elfogadott CSONGRÁD Fenntartható Városfejlesztési Stratégia 2021-2027 dokumentum részletezi.

A város prosperitásának, a gazdasága versenyképességének javítása, megtartó ereje és környezetvédelme, infrastruktúra fejlesztése érdekében az alábbi célokat tűzi ki Csongrád fenntartható városfejlesztési stratégiája:

S.1. Fenntartható társadalom

- R1. Helyi tudástőke gyarapítása, korszerű tudásvagyon gazdálkodás
- R2. Helyi identitás és kohézió erősítése
- R3. A társadalom megfiatalítása, egészséges város

S.2. Fenntartható természeti környezet

- R4. Kék és zöld infrastruktúra fejlesztések, biodiverzitás védelme

S.3. Fenntartható város

- R5. Településfejlesztés, települést ellátó szolgáltatások infrastruktúra és szolgáltatás-fejlesztése

S.4. Fenntartható gazdaság

- R6. Karbonsemleges, innovatív ipar és magas szintű üzleti és lakossági szolgáltatások fejlesztése
- R7. Fenntartható idegenforgalom, és idegenforgalmi szolgáltatások
- R8. Fenntartható természeti erőforrás-gazdálkodás: agrárgazdálkodás, a természeti adottságokra támaszkodó tájgazdálkodás
- R9. Kapcsolódás tanyafejlesztési programokhoz

A stratégiai célok által meghatározott fejlesztési irányok a város egészét lefedik, ugyanakkor településrészenként az aktuális fejlesztési szükségletek különböző célokat szolgálnak. A város fő feladatai közé tartozik a lakóterületeinek fejlesztése a lakossági szolgáltatások, a települési infrastruktúra és a közszolgáltatások, valamint a szociális ellátás minőségi fejlesztése egyaránt. Az egész városban jelentős fejlesztési forrásigénye van az úthálózat, a kerékpárutak és a járdák megfelelő minőségének fenntartásához és a biztonságos közlekedés feltételeinek megteremtéséhez.

A város gazdasági területein az infrastruktúra, a hatékony és az energiahatékony, karbonsemleges gazdaságfejlesztés az elsődleges feladat.

4.2. Fejlesztési alapelvek

Az alábbiakban felsorolt fejlesztési alapelvek általános képet adnak a fejlesztési irányokról, szorosan kapcsolódnak az előző programokban meghatározottakhoz.

Gazdaságfejlesztés:

- Ipari területek, Ipari Park infrastruktúra fejlesztése
- A projektek által létrehozott értékek gondozása, karbantartása, megfelelő üzemeltetése
- Hatékony gazdálkodás – likviditás folyamatos biztosítása, saját forrásból megvalósuló fejlesztésekre forrás biztosítása
- Vállalkozások megújuló energia termelő beruházásainak segítése
- Vállalkozások hatékonysági és energiahatékonysági beruházásai, technikai és technológiai fejlesztéseinek segítése
- Igényekhez igazodó oktatás szervezés, gyakornok/duális képzés támogatása, felsőoktatási intézmények tagozatainak városi kihelyezésének támogatása
- Munkahelyteremtés elősegítése vállalkozási együttműködések és gyakornokprogram létrehozásának támogatása
- Vállalkozások együttműködései innovációk meghonosítása érdekében
- Befektetések ösztönzése kiemelt ágazatokban
- Befektetések ösztönzése – kiskereskedelmi hálózatok betelepülésének támogatása, minőségi kínálat bővítésének ösztönzése
- Agrárinnovációk támogatása
- Mezőgazdasági területek közötti jobb elérhetőség megteremtése
- Tanyák fejlesztései, energiahatékonysági beruházások
- Tanyák elérésének javítása, külterületi utak felújítása
- Helyi termékek és rövid ellátási láncok fejlesztése
- Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok racionális működtetése

Környezetvédelem:

- A természeti környezet adta megújuló erőforrások kiaknázása – termálvíz, napenergia
- Intézmények tudatos energiagazdálkodásának elősegítése – geotermikus és napenergia felhasználás bővítése
- Természeti területek, élőhelyek védelme, azok megőrzése
- Átgondolt hulladékgazdálkodás, illegális hulladéklerakók megszüntetése
- Szemléletformálási programok a lakosság részére több témában – talaj, víz, levegőszennyezés mérséklése céljából, tudatos energiafelhasználás érdekében, fenntartható közlekedési formák népszerűsítése stb.
- Klímaváltozáshoz igazodó kék és zöld infrastruktúra fejlesztések: árterek, hullámterek rehabilitációja, térségi vízkezelés és vízgazdálkodás, települési vízrendezés, vízgazdálkodás, vizes élőhelyek rehabilitációja, természetalapú megoldások alkalmazása, nedvesség-gazdálkodással. A kék- és zöldinfrastruktúra fejlesztések modellje és célterületei a következő ábrán kerülnek bemutatásra:

- Turisztikai termék-, szolgáltatás és menedzsment fejlesztés – értékeink hangsúlyozása és bemutatása
- Ökoturisztikai fejlesztések
- A vízi turizmus fejlesztése a Tisza, a mellékfolyói és holtágai mentén, kikötőfejlesztés, és további infrastrukturális fejlesztések a Tisza-mentén a vízi turizmus feltételeinek megteremtése és fellendítése érdekében
- Aktív-, gyógy- és sportlétesítmények és -turizmus fejlesztése
- A Körös-torok fejlesztése: ellátottságának fejlesztése és további négy évszakos, aktív turisztikai kínálattal való ellátása, miközben a terület természeti környezete nem sérti
- Szálláshely fejlesztések: A turisztikai kínálathoz és a célcsoportokhoz illeszkedő szálláshelyfejlesztés. E szempont magába foglalja a meglévő szálláshelyek minőségi színvonalának emelését, az infrastrukturális feltételek bővítését.
- Rendezett közterület fenntartása – zöld területek megújítása és kulturális helyszínek kialakítása

Egészségturizmus feltételeinek kialakítása, szolgáltatások fejlesztése

- Lovas, horgász, vadász, kerékpáros turizmus térségi kapcsolatok kialakítása
- Egészségmegőrzés, egészségügyi és szociális szolgáltatások
- Egészségtudatosság fejlesztése a lakosság körében – szemléletformálás, szűrőprogramok és egészségmegőrző kampányok
- Bio gazdálkodás és termékeinek bemutatása és elérhetővé tétele, népszerűsítése
- Sport és rekreációs programok támogatása és elérhetővé tétele a lakosság számára
- Egészségügyi szolgáltatások magas szinten tartása és a fiatal szakember generáció letelepedésének támogatása, orvosgeneráció váltásra odafigyelés
- Egészségügyben dolgozó szakemberek képzési lehetőségeinek támogatása
- Szociális alap- és szakosított ellátások fejlesztése – társulási feladatellátás átgondolása
- Szociálisan rászorultak települési támogatása – szociális bérlakásállomány fejlesztése
- Időskorú lakópark kialakítása – országos területi ellátással – akár külső befektető által megvalósítva
- Szegregátum fejlesztése

Ingatlan és közterület fejlesztések:

- Városközpont és városrészek fejlesztése – szegregátum revitalizációja (Alsóváros)
- Városi közterületek hatékony fenntartása – zöldfelületek, utak, járdák, sportparkok, játszóterek karbantartása, fejlesztése
- Zöldfelületek fejlesztése: környezeti fenntarthatóság biztosítása és élhető városkép megteremtése – szabadidős és sportolási lehetőségek bővítése, éghajlatváltozásnak megfelelő növényzet telepítése (csapadékvíz megtartás és öntözés fejlesztés)
- Önkormányzati támogatási és ösztönző rendszer működtetése – Csongrád város Településképi rendeletének 9. pont 10-12. §-ában javasoltak figyelembevételével (helyi védelemmel, területi védelemmel érintett építmények jókarbantartása, felújítása, helyreállítása vagy ennek kötelezettsége kapcsán – évenkénti kiúrással,
- Közlekedési és közműhálózat fejlesztése – út és járdahálózat fejlesztése, hatékony vízgazdálkodás, okos városi megoldások kiépítése, külterületi utak fejlesztése, kerékpárhálózat felújítása (belterületi kerékpárút, gáton lévő kerékpárút, felgyői kerékpárút) és a hálózat továbbfejlesztése, fahíd felújítása, Csongrád-Csépa közötti állandó híd építésének szorgalmazása
- Közösségi közlekedési lehetőségek megtartása, fejlesztése
- Önkormányzati lakásállomány fejlesztése, felújítása – szociális bérlakásállomány fejlesztése – új társasházi telkek alakítása a Négyöles út mellett

- Városi térfigyelő kamerahálózat fejlesztése
- Közvilágítás korszerűsítése, bővítése – gyalogátkelőhelyek megvilágításának javítása (alacsonyabban elhelyezett lámpatestek, napelemes kandelláberek, ledes lámpacserék, mozgásérzékelős lámpák)
- Önkormányzati főző- és tálaló konyhák fejlesztése
- Önkormányzati épületek korszerűsítése, energetikai fejlesztése

Oktatás és Ifjúságpolitika:

- Nevelési intézmények hosszú távú működésének biztosítása, a szolgáltatás és intézményi infrastruktúra fejlesztése
- Környezettudatos nevelés elősegítése
- Oktatási intézmények fejlesztéseinek támogatása – oktatás minőségének javítása a hosszú távú fenntarthatóság érdekében
- Igényekhez igazodó oktatási területek fejlesztésének támogatása
- Partnerkapcsolatok kialakítása, gyakornoki programok támogatása – gyakorlatközpontú képzési lehetőségek támogatása
- Diákönkormányzatok működésének elősegítése és szakmai támogatása
- Ifjúság bevonása a fejlesztések tervezésébe, a városi döntéshozatali folyamatokba és a helyi közösségi projektekbe – érezzék, hogy aktív részesei a város életének és fejlődésének – ifjúsági munkacsoportok létrehozása
- Ösztöndíj programok továbbvitele és lehetőség szerinti fejlesztése – fiatal munkaerő helyben tartása
- Fiatalok lakhatását segítő programok kidolgozása
- Közösségi terek fejlesztése

Sport és kulturális élet:

- Sport- és kulturális egyesületek, művészeti csoportok támogatása
- Városi sportrendezvények bővítése
- Kulturális programok szervezésének támogatása
- Kulturális, közművelődési intézmények infrastrukturális fejlesztése – programkínálat fejlesztés céljából

Közösségfejlesztés és együttműködés

- Testvérvárosi kapcsolatok ápolása
- Helyi identitás erősítése – közösségfejlesztő tevékenységek támogatása
- Civil szervezetekkel kapcsolati háló építése, szoros együttműködés kialakítása, nemzetiségek bevonása a városi folyamatokba

- Társadalmi összefogások erősítése, társadalmi munka elismerése

Digitalizáció, okos város

- Szélessávú internetelés bővítése – e-közigazgatás támogatása, távmunkavégzés segítése
- Gyalogátkelőhelyek fejlesztése – kiemelten a veszélyes átkelők „okosítása”
- Online tájékoztató felületek bővítése
- Távirányítási rendszerek bevezetése az üzemeltetésben
- Képzések szervezése az informatika, digitalizáció témában

4.3. SWOT analízis

Az előzőekben bemutatott helyzetértékelés alapján megállapítható, hogy az előző időszak fejlesztési programjainak nagyobb része megvalósulhatott, annak ellenére is, hogy a világgazdasági folyamatok nehezítették az önkormányzatok gazdálkodását is. Jól láthatóak azok a területek, amelyeket az elmúlt évek intézkedései jól tudtak kezelni, ugyanakkor az elmúlt évek gazdasági folyamatai a forrásallokáció változását, is eredményezték. A megemelkedő energiaárak, gazdasági növekedés intenzitásának változása befolyásolja a programok megvalósításának ütemét, összetételét.

SWOT analízis	
Erősségek	Gyengeségek

• Ipari Park fejlesztési lehetőségei – területállományának növelési lehetősége • Helyi vállalkozások kötődése • Több iparág és nagyvállalt jelenléte • Pályázati források optimális kihasználása • Földrajzi elhelyezkedésből adódó előnyök – vizek és fák városa • Megújuló energiaforrások használatának tudatos fejlesztése • Geotermikus energia hasznosításának több évtizedes tapasztalata – gyógyvíz értéke • Építészeti és környezeti értékeink • Borvidékhez kapcsolódó hagyományok és gasztronómia • Kulturális hagyományok ápolása • Jelentős történelmi múlt • Jól működő testvérvárosi kapcsolatok • Határon átnyúló együttműködések évtizedes gyakorlata • Hulladék és szennyvízgazdálkodás fejlesztése • Köztéri és beltéri műalkotások magas száma, színvonala • Helyi közgyűjtemények • Kiterjedt kerékpárút hálózat megléte • Aktív turisztikai szolgáltatások lehetősége – Holt-Tisza, Körös-torok, Tisza folyó, kerékpárutak hálózati kapcsolódása • Nevelési, oktatási intézmények széles köre, sokrétű szakképzés – város határain túlmutató vonzerővel • Sport és kulturális szervezetek aktivitásai és országos eredményeik • Civil szervezetek magas száma és aktivitása	• Az önkormányzat működési és fejlesztési forráshiánya • Munkahelyteremtés intenzitása csekély • Új betelepülések – vállalkozás – száma csekély • Alacsony a város tőkevonzó képessége • Alacsony jövedelmi viszonyok • Folyamatosan csökkenő lakosságszám – elöregedés • Adottságok részbeni kihasználása • Turisztikai szolgáltatásaink időbeli korlátozottsága – fürdő, Körös-torok tekintetében is • Rendezvényeink országos beágyazottsága nem történt meg • Adóbevételek elvonása • Fiatalok elvándorlása • Magas szociálisan hátrányos helyzetű aránya • Külterületi infrastruktúra hiányosságai • Kerékpárutak, bel- és külterületi romló állapota - Lakásállomány leromlása, komfort fokozatbeli hiányosságai • Elöregedő faállomány • 451-es főút leromlott állapota • Vasúti közlekedés korlátozottsága • Fedett sportmedence hiánya • Szociális szakosított ellátások infrastrukturális ellátottsága, szakember állomány hiánya
Lehetőségek	Veszélyek

• Új iparágak megjelenését segítő beruházások • Tőkebefektetések elősegítése – munkahelyteremtés • Gazdasági-turisztikai együttműködés erősödése, partnerségek kialakítása • Határon átnyúló partnerkapcsolatok további erősítése • Közvetlen uniós források igénybevétele • Marketingtevékenység megfelelő kiaknázásával turisztikai, gazdasági fejlődés • Fürdő szolgáltatások további fejlesztése – balneológiai szolgáltatások erősítése • Szálláshelyek további fejlesztése • Idegenforgalmi szempontból jelentős ingatlanfejlesztések • Megújuló energiák használatának további szélesítése, jó gyakorlatok alkalmazása • Környezeti és egészségtudatos fejlesztések • A város járásszékhely szerepének erősítése – kistérségi együttműködések fokozása • Együttműködés kialakítása a helyi vállalkozók és az intézményi szféra résztvevő között magas színvonalú kínálat	• Népesség folyamatos csökkenése • Külső befektetések elmaradása • Közút és vasútfejlesztés elmaradása • Költségvetési támogatások csökkenése, adóbevételek elvonása • Költségvetési kiadások nagyarányú növekedése • Hazai és uniós források csökkenése • Világgazdasági folyamatok negatív hatásainak lecsapódása – energiaárak emelkedése, munkahelyek csökkenése • Fürdő üzemeltetési szabályozás szigorítása – ellehetetlenítheti az üzemeltetést • Kedvezőtlen időjárási körülmények, árvíz – gazdaságra, iparra gyakorolt hatása. A szélsőséges időjárási viszonyok/ események által okozott veszteségek/ többletkiadások mértéke • Aszályérzékenység növekedése, vízellátottság romlása • Víztorony állapotának jelentős romlása- víziközműszolgáltatást veszélyeztetheti • Fejlesztések elmaradása esetén a turisztikai vonzerő lecsökken – bevételek elmaradásához vezet
---	---

5. FEJLESZTÉSI TERV 2025-2029.

A 2025-2029. évekre vonatkozó fejlesztési programjainak tematizálása azonos a korábbi fejlesztési programéval. A jelen időszakban pályázatból, külső forrás igénybevételével megvalósítani tervezett fejlesztéseket összefoglalóan a fejezet végén lévő táblázat tartalmazza, ugyanakkor a programok és fejlesztési irányok meghatározásánál is hivatkozással élünk. Csongrád város az elnyert pályázatok terén kiemelkedően teljesített eddig, 2024. évben 3 támogatást, 2025. évben az eddigi ismeretek szerint 7 támogatást nyert el - a fejezet végén lévő táblázatban részletezve. A fejlesztési célok meghatározása az időszak alatt reálisan teljesíthető célokat veszi számba, ahogyan a korábbi programokban is történt – lsd.3. Fejezet. A fejlesztések fontos eleme kell, hogy legyen a megvalósítást követően azok megfelelő fenntartása, üzemeltetése, a hasznos és bevált gyakorlatok továbbvitele.

5.1. Gazdaságfejlesztés

A város gazdaságát hagyományosan az ipar és a mezőgazdaság határozza meg, a helyi mezőgazdasági termelés nagy tradíciókkal bír, különösen a szőlő és borkortermelés terén – borvidéki státuszából adódóan. Az ipari termelő cégek közül ugyanakkor a bokrosi kisállateledel gyár emelkedik ki, mely a város legnagyobb foglalkoztatója. Az elmúlt évben az önkormányzat támogatásával a bokrosi gyár fejlesztésére egy zárt parkoló és kiszolgáló egység építése történt meg. Külterületi utak fejlesztése (vidékfejlesztési támogatások keretében) az elmúlt évek fejlesztési prioritásai között volt, kiemelten gazdaságfejlesztési

célzattal, a tanyás térségek gazdálkodóinak segítésére. Az ipari park területének bővítésére a csatlakozó, önkormányzati tulajdonban lévő földterületek kiosztása és közművesítése, út építése valósulhatott meg, valamint felújításra került az utolsó volt laktanyaépület, mely Béri Balogh Ádám Szolgáltatóházként (iroda bérlet, múzeumi raktár, bérelhető termek felszereléssel) üzemel - TOP forrásból, TOP + forrásból pedig további telkek közművesítését, megközelíthetőségük biztosítását tervezzük és a szolgáltatóház infrastrukturális fejlesztését (az elérhető szolgáltatások minőségi fejlesztése céljából), mely pályázat 2024. év elején benyújtásra került és ez évben támogatást nyert. Cél, hogy a letelepedett vállalkozások számára olyan környezetet biztosítsunk, hogy az elvándorlási szándék ne jelentkezessen. A Csongrádi Környezetvédelmi Ipari Park létesítése, és több ütemű fejlesztése, bővítése is ezt a célt szolgálta, további érdek az ipari park és ipari területek olyan mérvű fejlesztései – közművesítés, elérés biztosítása, infrastruktúra fejlesztés – melyekkel a betelepedési szándékot növelhetjük.

Város tulajdonában lévő ingatlanok hasznosításának kiemelt célja a vállalkozások támogatása, a munkahelyteremtés. Az elmúlt évek nagy előrelépésének nevezhető a PEPCO és a KIK üzletlánc üzletnyitási szándéka, melyek eredményeként 2025. évtől két üzlettel bővül a város, melyek szolgáltatásait a lakosság is várja. A Vég utca további fejlesztéseknek, új kereskedelmi egységeknek is helyt adhat, a Vég u. 1. és Fő u. 57. szám alatti ingatlanok ilyen irányú hasznosítása érdekében a HÉSZ módosításához szükséges egyeztetések megkezdődtek.

Gazdaságfejlesztési programok 2025-2029. időszakra vonatkozóan:

- Ipari Park további fejlesztései:
 - További cégek betelepedésének támogatása a már kialakított és a TOP+ pályázat támogatása esetén kialakításra kerülő területein és a szolgáltatóház infrastrukturális fejlesztése,
 - Amennyiben a TOP+ pályázat Gazdaságfejlesztésre benyújtott kérelem nem nyer támogatást, a fejlesztés finanszírozási forrásaink feltérképezése
 - Terjeszkedési lehetőségek feltárása a park területének növelése céljából,
 - **Ipari Park tovább fejlesztése (csatornahálózat, út, villany felújítása)**
 - Béri Balogh Ádám Szolgáltatóház záró szintjének fejlesztése (szálláshely kialakítás, egyéb),
 - Ipari Park elkerülő út Attila utcai csatlakozásánál lévő körforgalom fejlesztése, valamint az Attila utca, Rév István utca felújítása, **közvilágítás megoldása** – Ipari Park elérhetőségének javítása céljából,
 - Üzemeltetési szolgáltatások átszervezése a megnövelt terület figyelembevételével – az önkormányzat gazdasági lehetőségei és a betelepült vállalkozások igényeinek figyelembevételével
- Önkormányzati üzlethelyiségek üzemeltetésének, bérbeadásának rentábilis lehetőségeinek biztosítása
- Önkormányzati tulajdonú kihasználatlan ingatlanok hasznosítási lehetőségeinek feltárása

- Csongrádi Szőlőhegy, Kisrét fejlesztési területkénti bevonása – gazdaságélénkítési és turisztikai célzattal (sok az elhagyott terület)
- Csongrádi pontonhíd, Nagyréti út (4513 jelű) állapotfelújításának finanszírozási lehetőségeinek feltárása (állandó híd létesítésének lehetőségei – Körös- Zúg bekapcsolása)
- Külterületi utak további fejlesztése
- Kül- és belterületi közműfejlesztések támogatása, finanszírozási lehetőségek felkutatása – gazdaságfejlesztési célzattal
- CSOTERM Kft. és a Közmű Kft. üzemeltetésében lévő bökényi kút technológiájának, hőközpontnak és a városi termálhálózat fejlesztése
- Piac, elárusító helyek fejlesztése – helyi termékek promótálása – rendszeres kézműves vásár bevezetése
- **Térségi fejlesztések felmérése, tervezése, a lehetséges együttműködések felkutatása – beleértve a járási szintű fejlesztéseket és egyéb települési együttműködési irányokat is**

5.2. Környezetvédelem

Az önkormányzat és hivatala 2021-ben elindította a felkészülést arra, hogy az éghajlatváltozással és az energetikával, környezettudatos fejlesztésekkel kapcsolatos települési elképzeléseket stratégiaileg is rendezett formában foglalja össze – elkészült a város SECAP-ja (CSONGRÁD VÁROS FENNTARTHATÓ ENERGIA- ÉS KLÍMA AKCIÓTERVE) Továbbá 2023. évben az önkormányzat csatlakozott a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségéhez (CoM). A szövetséghez történő csatlakozással kötelezettséget vállalt az Önkormányzat az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésére, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos alkalmazkodásra, a csatlakozás alapdokumentuma az akcióterv volt.

Az akcióterv részletesen felsorolja a városfejlesztési irányai a klímaváltozás hatásainak enyhítése, energiagazdálkodás hatékonyságának növelése és mindezekkel együtt egy élhető városi környezet kialakítása terén.

Az előző programok kiemelt célja volt az intézményhálózat energiaracionalizálásának megoldása, melyben előrelépések voltak az elmúlt években (óvodai, bölcsődei, iskolai infrastrukturális fejlesztések, középületek napelemtelepítései), megállapítható ugyanakkor nagyobb fejlesztések csak külső források igénybevételeivel történtek és történhetnek az elkövetkező időszakban is. A megújuló energiaforrások növelésével – kiemelten a napenergia és termál energia –, az épületek energetikai fejlesztésével – fűtőkorszerűsítés, szigetelés - a káros anyagok kibocsátása csökkenthető.

Mindezekon felül fontos prioritást kell, hogy kapjon az elkövetkezendő időszakban a zöldfelületek fenntartható, helyi viszonyokhoz alkalmazkodó kialakítása, a zöldfelületek növelése, előregedett, kedvezőtlen állapotú faállomány cseréje – kezelési és fenntartási módszereinek javítása, a természetes élőhelyeink megóvása, valamint a tudatosság erősítése szemléletformálási programokkal – helyi intézmények és civil szervezetek

bevonásával. Környezetvédelmi célokkal összefüggő fejlesztések még a közlekedési infrastruktúra fejlesztései – kerékpáros, gyalogos közlekedési vonalak fejlesztése, mellyel az ingatlan és közterület fejlesztési pontban foglalkozunk részletesen. Ugyanakkor e ponthoz köthető az elérhető kerékpáros bérleti lehetőségek fejlesztése, valamint egyéb környezetbarát közlekedési módok – pl. roller – bérleti lehetőségeinek kialakítása.

A 2025-2029. időszak kiemelt prioritása továbbra is egy új termálkút fúrása – TOP+ forrásra támogatási kérelem benyújtásra került és ez évben támogatást is nyert. Továbbra is kiemelt cél a háztartási méretű napelemes rendszerek telepítése a középületeinkre, az elavult középületek infrastrukturális fejlesztése.

Környezetvédelmi programok 2025-2029. időszakra vonatkozóan:

- Termálenergia területén:
 - Új termálkút fúrása
 - Termálfűtés bővítése további épületek bevonásával
 - Meglévő geotermikus fűtésrendszer elavult elemeinek fejlesztése – hőmennyiség növelése, hővesztések csökkentése
- Napenergia felhasználásának növelése:
 - Középületek háztartási méretű napelemes rendszerekkel való fejlesztése
 - Napkollektorok telepítése releváns középületeinkre
 - Napelempark létesítés feltételeinek feltárása, finanszírozási források felkutatása
- Szemléletformáló programok indítása és a bevált gyakorlattal rendelkezők továbbvitele – civil szervezetek, fiatalok bevonásával
- Közparkok, zöldfelületek fejlesztése:
 - csapadékvíz megtartása és öntözési céllal hasznosítása,
 - a klímaváltozáshoz igazodó növénykultúrák telepítése,
 - zöldfelület karbantartási és kezelési módszereinek fejlesztése
 - elöregedett, kedvezőtlen állapotú faállomány cseréje
 - zöldfelületek, parkok, játszóterek további fejlesztései – bokrosi park fejlesztése, Körös-torok zöldfelület fejlesztése, városi közparkok növényállományának megújítása az éghajlatváltozáshoz igazodó növényfajok telepítésével
 - **dűlőutak gallyazása, fokozott karbantartása**
- Középületek további energetikai fejlesztései – fűtésekszerűsítés, szigetelés, nyílászárócseré, elektromos hálózat felújítása, távüzemeltetési rendszerek kialakítása
- Helyi közvilágítási hálózat fejlesztés – meglévő elavult fényforrások energiatakarékos lámpatestekre cseréje, mellyel energiafogyasztás csökkentés érhető el,

- A Holt-Tisza vízpótlásának biztosítására kiépített, az élő Tiszához csatlakozó szivattyúrendszer átépítése – szivárgó kiépítése az élő Tiszától a gátig, kiváltva a jelenleg kiépített rendszert
- Középiskolák bevonása a városi közterületek tisztításába, tevékenységük támogatása
- Kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása terén a kerékpárkölcsonzési lehetőségek fejlesztése
- **Optimális megoldás elérése a mezőgazdaság vízellátása és a vízpótlás, vízmegtartás lehetőségek kiépítése terén – hosszú távú cél a klímaváltozás hatásaihoz alkalmazkodó megoldások felkutatása és támogatása**
- **Városi záportározók bővítési lehetőségének feltérképezése, a meglévő tározók folyamatos karbantartása**

5.3. Turizmus és városmarketing

Csongrád egyik alapvető fejlesztési alappillére a turizmus, melynek fejlesztése egyéb gazdaságfejlesztő folyamatokat is eredményez. A turizmusfejlesztési célkitűzés a természeti adottságokra, kulturális értékekre építkező komplex turisztikai kínálat megteremtését segíti elő. A helyi turisztikai kínálat fejlesztése mellett azok térségi összefűzése és térségi szintű kiájanlása megnövelheti a tartózkodási napok számát. A turisztikai kínálatához illeszkedő tematikus és minőségi szálláshelyek biztosítása, a szálláshelyek számának és komfortosságának növelése az ágazat eredményességének javításához járul hozzá. A tudatos turisztikai városmarketing Csongrád turisztikai- és rekreációs potenciáljának hatékonyabb kihasználását célozza. A város a turizmus területén széleskörű ágazati lehetőségekkel rendelkezik: vízi turizmus, halászat, vadászat, gyógyvíz megléte, élő vizeink – Körös-torok, Holt -Tisza, védett természeti és épített értékeink. Továbbra is fontos, hogy a város kínálatával jelen legyen országos platformokon, nemzetközi kiállításokon, valamint a digitális világ igényeihez alkalmazkodva a turisztikai szolgáltatók minél szélesebb körben, lehetőség szerint minél több online platformon jelenjenek meg. TOP+ forrásra benyújtott, konzorciumban megvalósuló aktív turisztikai fejlesztések 2025. évben támogatást nyertek (volt gyermektábor megújítása – kerékpáros megállóhely létesítése, valamint a sétány melletti önkormányzati tulajdonú, leromlott állapotú épület vízi megállóhely létesítésére – felújítását követően Bottyán-ház).

Turizmus és városmarketing programok 2025-2029. időszakra vonatkozóan:

- Körös-torok üdülőterület fejlesztése:
 - turisztikai szezon hosszabbítására alkalmas fejlesztések tervezése, megvalósítása – jégpálya téli üzemeltetése a rendezvénytéren
 - az üdülőterület szolgáltatásainak bővítése – kerékpáros megállóhely létesítése, vízi turisztikai szolgáltatások fejlesztése, játszótér fejlesztés, leromlott állapotú épületek fejlesztése, funkcióval bővítése (volt gyermektábor, sétány melletti leromlott állapotú önkormányzati tulajdonban lévő épület, mely felújítását követően megkaphatná a Bottyán ház elnevezést)
 - szálláshelyek további fejlesztése, a kemping faházainak felújítása, cseréje

- strand és üdülőtérület szolgáltatásainak fejlesztése – napozóágyak, napernyők, bérelhető vízi járművek bővítésével
- zöldfelületek megújítása, központi területek rehabilitációja,
- büfé udvar fejlesztése
- ún. sólya pálya megfelelő kialakítása
- Szeviép telep hasznosítási lehetőségeinek feltárása
- Serház-zugi Holt-Tisza fejlesztése:
 - Horgász turizmus támogatása – bungalók kialakítása
 - Turisztikai fejlesztési irányok kidolgozása – csónakázó, madármegfigyelő, ökosétány, **drótkötélpálya kiépítése, Aranysziget fejlesztése**
- Csongrádi Gyógyfürdő és Uszoda további fejlesztése:
 - kerekmedence építése,
 - kültéri sportmedence fedése,
 - fürdő színpad felújítása és funkcionális hasznosítása,
 - meglévő medencék fejlesztése, új csúszdák, játékeszközök telepítése, meglévő, különálló nagy csúszda szerkezeti átalakítása a jobb csúszási élmény érdekében
 - gyógyászati szolgáltatások fejlesztése
 - nyári büfé szolgáltatás a fürdő udvarán
 - közösségépítő programok megtartása a fürdő területén – iskolai napok, civil szervezetek programjai, éjszakai fürdőzési lehetőségek, egyéb sportágakkal összekötött rendezvények, területi úszásversenyek támogatása
- Meglévő épített és környezeti turisztikai attrakcióink védelme, folyamatos karbantartása (Körös-torok, Nagyréti túraútvonal, Ellés monostor) – Szent Orbán szobor, Zöldkereszt és szoborfülkés oszlop felújítása
- Jégpálya kialakítás a nyugati zápotározóban
- Városmarketing és rendezvények:
 - Meglévő városi rendezvények további szervezése, testvérvárosi kapcsolatok ápolása, további testvérvárosi lehetőségek felkutatása – Erdély, Felvidék
 - A város turisztikai értékeinek promótálása, fokozottan az online platformok igénybevétele, **átfogó városmarketing stratégia kidolgozása**
 - Természeti és építészeti értékeink hangsúlyozása, túraútvonalak (kerékpáros, vízi, gyalogos) kiajánlása - Nagyréti túraútvonal, Ellés parti monostor fokozottabb promótálása
 - Szálláshely információk, látnivalók, turisztikai szolgáltatások (mágn és önkormányzati egyaránt) összefogott tájékoztatása

5.4. Egészségmegőrzés, egészségügyi és szociális szolgáltatások

Az önkormányzat kötelező feladata az egészségügyi alapellátás biztosítása, ennek keretében a szolgáltatások színvonalának lehetőség szerinti emelése. Cél, hogy a szolgáltatások (házi orvosi, fogorvosi, védőnői, iskola-egészségügyi) folyamatosan biztosítottak legyenek. Prevenciós és komplex szűrési programok megvalósítása, az egészséges életmódra nevelés, a sport és táplálkozás preventív szerepének hangsúlyozása folyamatos kell, hogy legyen. A város népességének korosztályi alakulását tekintve mindig is nagy szerepe volt a szociális alap és szakosított szolgáltatásoknak, ezek további fejlesztése, férőhelyszámok emelése az elkövetkező évek feladata.

A jó gyakorlatok folytatása, a lakosság szűrése, szaktanácsadók igénybevételének lehetősége továbbra is fontos. A célok elérése érdekében a meglévő szakemberállomány képzése és új szakképzett munkaerő városunkba való letelepedésének támogatása kiemelt cél kell, hogy legyen továbbra is.

Egészségmegőrzés, egészségügyi és szociális szolgáltatások programjai 2025-2029. időszakra vonatkozóan:

- Egészségügyi, szociális szolgáltatások épületeinek fejlesztése, felújítása, költséghatékony és hosszútávú üzemeltetés biztosítása – **Dr. Szarka Ödön Egyesített Eü. és Szoc. Int. Járóbeteg Szakellátások Gyöngyvirág u. 5. szám alatti épület tetőfelújítása, Szentháromság tér 10. szám alatti rendelő felújítása**
- Egészségügyi, szociális (**időskori**) szolgáltatások eszközellátottságának fejlesztése, kiemelten az ápolási, ellátási igények javítása érdekében – új vizsgáló berendezések: röntgengép, fiberoszkóp, ultrahanggép beszerzése
- Patikák ügyeleti rendszerének visszaállításának ösztönzése
- Egészségügyi prevenciós programok szervezése a lakosság számára – korosztályonként meghatározott célterületekkel, EFI Iroda működésének fenntartása
- Kábítószer Egyeztető Fórum (KEF) működtetése, prevenciós szerepkörének erősítése
- Idősellátás fejlesztési irányainak meghatározása – források felkutatása
- Bio termékek piacra jutásának segítése, támogatása, lakosság körében való népszerűsítése
- Szociálisan rászorultak települési támogatása – szociális bérlakásállomány fejlesztése, felzárkóztató programok szervezése
- Szegregátum fejlesztése – infrastrukturális és közösségépítő, támogató és prevenciós, bűnmegelőzési programok, a szegregátumok besorolásának felülvizsgálata a jelenlegi KSH adatok alapján arra mutat, hogy egy szegregátuma marad a városnak (Alsóváros) – a vonatkozó dokumentumok felülvizsgálata szükséges

- Társulási feladatellátás továbbfejlesztése – Alsó-Tisza menti Önkormányzati Társulás feladatainak bővítése, székhely település újraválasztása

5.5. Ingatlan- és közterületi fejlesztési programok:

Továbbra is elmondható, hogy az elmúlt évek sikeres pályázatainak köszönhetően számos középület, egyéb önkormányzati ingatlan, közterület fejlesztése valósulhatott meg. Az elkövetkezendő időszak is számos fejlesztési cél megvalósítását tartogatja. Kiemelt szempont a fejlesztések meghatározásánál a fenntarthatóság és hosszútávú üzemeltethetőség feltételeinek kialakítása, mely célokat szolgálják a középületek energetikai célú fejlesztései, a termálszolgáltatás bővítési lehetőségei is. A közlekedési csomópontok tovább gondolása, a kerékpáros hálózatok bővítése, a meglévők felújítása, a gyalogos átkelőhelyek fejlesztése, közvilágítási hálózat bővítése, bel- és külterületi utak fejlesztése, állagjavítása a következő évek fejlesztési terveiben kell, hogy megjelenjenek továbbra is. TOP + forrásból valósulhat meg a központ, kiemelten a Hunyadi tér és környezetének felújítása, melyre 2024. év végén nyert támogatást az önkormányzat. **Csongrád lakóinak és az idelátogatók komfortérzetének javítása kiemelt feladat kell, hogy legyen.**

Ingatlan- és közterületi fejlesztési programok 2025-2029. időszakra vonatkozóan:

- Ingatlanfejlesztések:
 - Középületek felújítása, energetikai fejlesztések (Könyvtár, Szentháromság téri rendelő, Művelődési Központ) állagmegőrzési munkálatok
 - Tálaló és főző konyhák fejlesztése
 - Víztorony felújításának előmozdítása, víziközmű-hálózat rekonstrukciója
 - Bérletlakásállomány fejlesztése és műszaki állapot megóvása – szociális bérletlakások felújítása (nyílászáró csere, energetikai korszerűsítések), komfortfokozat növelése
 - Petneházi u. 16. szám alatti szociális bérletlakás értékesítése, a Jókai M. u. 3/6 szám alatti ingatlan bontása
 - Óvodák, bölcsődék épületeinek, belső udvaraiknak megújítása
 - Önkormányzati tulajdonban lévő iskolaépületek megújításának, fejlesztésének támogatása
 - Fürdő sportmedence fedése
 - Fürdő energetikai korszerűsítése
 - Ifjúsági tér – nyilvános WC kialakítása
 - Sporttelep teniszcsarnok felújítása
 - Fiatalok lakhatási támogatása
 - Új építési telkek kialakítása a városban

- Kültéri alkotások állagmegóvása – Zöldkereszt felújítása, Szent Orbán szobor, a Kossuth éri szoborcsoport, Temetői-, Öregtemetői- és Saroktanyai keresztek felújítása
- A városi, rossz állapotban lévő csapadécsatornák fejlesztése – **többek között a Budai Nagy Antal utca csapadékrendszer fejlesztése**
- Önkormányzati támogatási és ösztönzőrendszer működtetése a helyi védelem alatt álló és helyi területi védelemmel érintett építmények jókarbantartásához, felújításához, helyreállításához vagy ezzel kapcsolatos előírt kötelezettség teljesítéshez – Csongrád város Településképi rendeletének 9. pont 10-12. §-ban szereplők figyelembevételével, évenkénti kiírással
- Közlekedés biztonságát szolgáló fejlesztések:
 - További körforgalmak kialakítása – Fő u.- Csemegi K. u. csomópontban, Vasút u. MOL kút kereszteződésnél (ezen a szakaszon forgalmi rend átgondolása)
 - Város belterületén lévő kerékpárút állagjavítása
 - Gyalogos átkelőhelyek megvilágításának javítása – okos gyalogátkelőhelyek létesítése, ledesítés és a lámpák alacsonyabb pozicionálása
 - Közvilágítási hálózat korszerűsítése, bővítése - fényerősség javítása érdekében a fák folyamatos gallyazása
 - Kerékpárhálózati terv készítése - a további fejlesztések megalapozására
 - Kerékpárhálózat fejlesztése – Bokros-Tiszaalpár között a bokrosi kerékpárút folytatása
 - Rossz állapotban lévő utak, járdák javítása
 - 451-es számú főút felújításának elősegítése – a szentesi hídon való kerékpáros közlekedés biztonságossá tételével együtt
 - Bökényalji út felújítása- gyalogos és kerékpáros közlekedés biztonságos lehetővé tétele
 - Lassításra figyelmeztető jelzések kihelyezése, kerékpárutak fokozott elhatárolása kereszteződéseknel
- Parkolóhelyek kialakítása:
 - **Parkolóhelyek építése és fejlesztése**
 - Posta parkoló felújítása
 - Fő utcai parkolóhelyek bővítése
 - Bökényi városrészben parkolók bővítése
 - Tízemeletes házak környezetében parkolók felújítása, bővítése, P+R parkolók
- Közterek, játszóterek felújítása:
 - Hunyadi téri park felújítása

- Dózsa György téri park felújítása
- Bokrosi park és kapcsolódó közterület megújítása
- Ifjúság tér fejlesztése – nyilvános WC, új funkciók kialakítása, KRESZ park felújítása
- Piroska János téri park fejlesztése
- Vasútállomás előtti tér és park megújítása
- Fásítási, növénytelepítési, járda felújítási programok
- Körös-torok közterület fejlesztése
- Körforgalmak megújítása – folyamatos karbantartás
- Közbiztonsági fejlesztések:
 - Térfigyelő kamerarendszer bővítése
 - Szemléletformálási, bűnmegelőzési programok – lakosság körében, kiemelten az időskorúakra

5.6. Oktatás-, Ifjúságpolitika

Tovább kell erősíteni a fiatalok bevonását a város döntéshozatali folyamataiba, a fiatalok számára a helyben letelepedés feltételeinek támogatása folyamatos cél kell, hogy legyen. A városban elérhető oktatási lehetőségek bővítésének további támogatása – nagy eredmény a Diána Fegyvertechnikai Technikum és Kollégium bővítése, korábbi években a Gimnázium és az Alföldi ASzC Bársony István Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium iskola kollégiumi épületének fejlesztését is támogattuk, az általános iskolák energetikai megújításában tevékenyen részt vettünk. Ösztöndíjprogramokkal a felsőoktatásban részt vevő helyi fiatalok támogatása történik meg, mely a következő időszak prioritása is. Civil és sport szervezetek támogatásával a fiatalokat is segíti az önkormányzat, hozzájárulva a széleskörű kínálat fenntarthatóságához. Cél kell, hogy legyen, hogy az intézmények a helyi munkaerőigényekhez igazított képzéseket nyújtsanak. Kiemelt hangsúlyt kell fordítani a fiatalok környezet- és egészségtudatos nevelésére.

Oktatás-, Ifjúságpolitikai fejlesztési programok 2025-2029. időszakra vonatkozóan:

- Ösztöndíjrendszer tovább vitele, fejlesztése – Csongrádon való letelepedés támogatása, középiskolások ösztöndíjrendszerének újragondolása: a szakképzésen (duális képzésen) kívül tanulók számára ösztöndíj
- Középiskolás, általános iskolák fejlesztési célú támogatása
- Óvodás és bölcsődék fejlesztése – épületfelújítás, udvar felújítás, digitalizáció
- Fiatalok bevonása a döntéshozásba
- Fiatalok lakhatási támogatásának fejlesztése, **letelepedésük segítése**
- Új, egyedi oktatási programok támogatása – vadász képzés, lőtér fejlesztés, fegyvergyártás terén

- Partnerkapcsolatok kialakítása, gyakornoki programok támogatása – gyakorlatközpontú képzési lehetőségek támogatása, **duális és mentor programok, felnőttképzések támogatása**
- Diákönkormányzatok működésének elősegítése és szakmai támogatása
- Civil és sport szervezetek folyamatos támogatása – infrastrukturális fejlesztéseik ösztönzése
- Munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez és felnőttképzéshez való hozzáférés biztosítása, helyi foglalkoztatási programok kidolgozása

5.7. Sport és kulturális élet

A sport és kulturális élet szervezésében több önkormányzati intézmény és civil/sport szervezet is részt vesz. A Szentháromság téri park fejlesztései között kiemelendő: rekortán futókör épült 2024. évben. Kialakult városi programok, rendezvények megszervezésében, lebonyolításában az előbbi szervezeteknek és az önkormányzat hivatalának jelentős szerepe van. Cél kell, hogy legyen, hogy a bevált és jól működő programok továbbra is megtartsák, valamint a jó gyakorlatok által további programkínálat is kialakulhasson. A fiatalokon felül, az idősebb korosztály aktívan részt vesz a város kulturális életében, a szolgáltatásokhoz teljeskörűen hozzáférnek. A kifejezetten az idősek számára létrehozott egyesületek a sajátos igényekre építve dolgozzák ki, szervezik programjaikat. Önkormányzatunk célja, hogy minél több idős élhessen minőségi, aktív és biztonságot nyújtó gondtalan éveket. Csongrád városában számos civil szervezet működik. Tevékenységi körüket tekintve igen széles skálán mozognak, kezdve a kertészkedéstől a hagyományőrzésen át a művészetekig. Jellemzően pályázatokból, tagdíjakból, önkormányzati támogatásból gazdálkodnak. Aktívan részt vesznek a város, illetve a kistérség életében. Rendszeres fellépések, bemutatók, foglalkozások során népszerűsítik tevékenységüket, ismertetik meg azt kicsikkel-nagyokkal egyaránt.

Sport és kulturális élet fejlesztési programok 2025-2029. időszakra vonatkozóan:

- Sportszervezetek támogatása – infrastrukturális fejlesztések megvalósítása: sportmedence fedés, teniszcsarnok fejlesztése, sportpálya megújítása, utánpótlás-nevelés támogatása
- Épített örökség védelme a kulturális élethez és a turizmushoz kapcsolódva is kiemelt figyelmet érdemel – belvárosi házak felújítása, karbantartása, helyi védettségű épületeink karbantartása és fenntartása, Zöldkereszt felújítása
- Közművelődési Kerekasztal működtetése
- Új ötletek felkarolása a művészetek és kultúra területén – városi alkotók műveinek kihelyezése városi közterületi platformokra (Hellowood, Litracon, Alkotóház művei, stb.)
- Művelődési Központ és Városi Galéria épületének további felújítása, a hátsó udvar és épületek megújítása – ennek folyamat elkezdődött

- Sportolási lehetőségek támogatása – hátrányos helyzetűek részére is elérhetővé tétele (lovaglás, úszás, evező sportok)
- Sportolási és rekreációs lehetőségek biztosítása – lehetőség szerinti bővítése
- Új rendezvényhelyszínek kialakítása – Fürdő színpad felújítása, Ifjúsági tér fejlesztése
- Kulturális, közművelődési intézmények infrastrukturális fejlesztése – programkínálat fejlesztés céljából
- **Szentháromság tér 5. szám alatti épület átvétele a jelenleg fenntartó ipartestülettől – új funkció kialakítása (Művésztelep kezelésében kortárs kiállítás létrehozása)**

5.8. Közösségfejlesztés és együttműködés

Az együttműködések kiépítése – vállalkozásokkal, megyei és járási szervezetekkel, civil és sport szervezetekkel, érdekképviselőkkel, lakossággal, kistérségi és térségi szereplőkkel - elengedhetetlen a város fejlődése érdekében. A fejlesztési irányok meghatározásánál is megyei, országos, uniós dokumentumok alapulvétele szükséges, valamint a lakosság véleményének begyűjtése különböző – főként online – platformokon.

Közösségfejlesztés és együttműködés fejlesztési programja 2025-2029. időszakra vonatkozóan:

- Kapcsolattartás és együttműködés a helyi vállalkozásokkal – fejlesztési szükségletek feltárása, kölcsönös információcsere, ipari park üzemeltetés és bővítés irányainak kidolgozása a keresleti viszonyok alapján
- Helyi Nemzetiségi Önkormányzattal való együttműködés fenntartása, fejlesztésekbe való bevonása – kifejezetten a szegregátum fejlesztésénél, hátrányos helyzetű csoportok támogatásainál
- Térségben lévő településekkel kapcsolattartás, jó gyakorlatok átadása, közös rendezvények, programok megvalósítása, konzorciumi együttműködésben megvalósítható programok feltárása, turisztikai kínálat komplexebbé tétele
- Testvérvárosi kapcsolatok további ápolása, közös fejlesztések tervezése, programok, rendezvények kapcsán együttműködés fenntartása – további testvérvárosi kapcsolatok felkutatása (Erdély, Felvidék)
- Civil szervezetek éves támogatásának fenntartása – ezáltal a sport, kultúra, művészetek támogatása, valamint a fejlesztésekbe bevonásuk
- Egyházakkal való jó kapcsolat biztosított, az elmúlt években az önkormányzat a templomok felújításaihoz támogatóan állt, a jövőben is ez a cél. Kulturális programok kapcsán az együttműködést tartani kell.

5.9. Digitalizáció, okos város programok

A digitalizáció rohamosan fejlődik napjainkban, mind a hivatali ügyek intézésében, mind a magánéletben (legfőbb információforrássá vált) kikerülhetetlen az elektronikus

alkalmazások használata. A digitalizáció és az okos városi fejlesztések nemcsak a város hatékonyságát és fenntarthatóságát növelik, hanem vonzóbbá teszik Csongrádot a fiatalabb generációk és a turisták számára is. A város folyamatosan fejleszti az elektronikus platformjait, mind a helyi igazgatási ügyekben, az önkormányzat és hivatal működése kapcsán, mind a városi események, hírek, információk terén, valamint a közigazgatásban is egy gyors digitalizációs folyamat ment végbe. Az okos városi megoldások keretében a város már tett előrelépéseket: elektromos töltőállomás kialakítása, üzemeltetése, ingyenesen elérhető WI-FI zónák, okostelefonos alkalmazásokkal egyes városi szolgáltatások is elérhetőek. A városunkban magas az időskorú lakosság száma, a folyamatosan fejlődő digitális világban szükséges az ő támogatásuk, felzárkóztatásuk, tájékoztatási és tanulási lehetőségeik megteremtése, kifejezetten a közigazgatás gyors ütemű digitalizációjára tekintettel. Az energiahatékonysági intézkedések terén is egyre fokozottabban felmerülő igény (energiaárak alakulása miatt is), hogy távelérési és távvezérlési rendszerek kerüljenek kiépítésre (termálfűtés üzemeltetése, fürdő üzemeltetése) és olyan energiamenedzsment rendszerek kerüljenek bevezetésre, melyek az energia fogyasztás és forrás oldalt optimalizálhatják akár egy informatikai rendszeren keresztül, továbbá információkat nyújtanak a megvalósult fejlesztések működéséről, esetleges szabad kapacitásokról.

Digitalizáció, okos város programok 2025-2029. időszakra vonatkozóan:

- Ingyenesen elérhető WI-FI zónák bővítése
- Okos padok (utcabútorok) telepítése – USB- töltőállomásokkal napenergia felhasználásával
- Okos zebrák telepítése – nehezen belátható átkelőhelyekhez
- Mobilapplikációk elérhetőségének kiterjesztése – szálláshelyek, programok kiajánlása, szolgáltatások promótálására
- Digitális kompetenciafejlesztés – kifejezetten az időskorú és egyéb hátrányos helyzetű lakosság számára (digitális állampolgársági program mobil eszközön való használata)
- Közvilágítás korszerűsítése – energiatakarékos LED világítás – szenzorokkal – szakaszos fejlesztés
- Elektromos autó töltőállomások bővítése

5.10. Nem önkormányzati beruházásban megvalósuló fejlesztések:

Fentiekben ismertetett fejlesztési programok egy részében az önkormányzat nem beruházóként (állami fenntartásban, működtetésben lévők, magánberuházást igénylő), csak várospolitikai célok érdekében a fejlesztések előmozdításában tud szerepet vállalni:

Gazdaságfejlesztési programok közül:

- Csongrádi ponton híd, Nagyréti út **(4513. jelű)** állapotfelújításának finanszírozási lehetőségeinek feltárása (állandó híd létesítésének lehetőségei)

- Kül- és belterületi közműfejlesztések támogatása, finanszírozási lehetőségek felkutatása – gazdaságfejlesztés célzattal

Környezetvédelmi programok közül:

- Napelempark létesítés feltételeinek feltárása, finanszírozási források felkutatása

Turizmus és városmarketing programok közül:

- Szeviép telep hasznosítási lehetőségeinek feltárása

Ingatlan- és közterületi fejlesztési programok közül:

- Víztorony felújításának előmozdítása, víziközmű-hálózat rekonstrukciója
- Önkormányzati tulajdonban lévő iskolaépületek megújításának, fejlesztésének támogatása
- Kerékpárhálózat fejlesztése – Bokros-Tiszaalpár között
- 451-es számú főút felújításának elősegítése – a szentesi hídon való kerékpáros közlekedés biztonságossá tételével együtt

5.11. Benyújtott pályázatok és benyújtani tervezett projektek:

Az alábbi táblázat tartalmazza az elmúlt két év benyújtott pályázatait, valamint azon projekteket, melyek előkészítése megkezdődött, a forrás bekategorizálható, de még a beadási lehetőség nem nyílt meg az önkormányzat számára (a táblázatban ismertetett pályázatok közül a program elkészítéséig támogatásban részesült projekteket zölddel jelöltük, azon benyújtott projekteket, melyek esetén nem támogató/tartalék listára helyezett tartalmú döntés érkezett kékkel):

Benyújtott Pályázatok			
TOP_PLUSZ projektek			
Projekt azonosító	F e l h í v á s megnevezése	Pályázat címe	Pályázat célja röviden
TOP_PLUSZ 1.3.1-21-CS1-2022-00003	Fenntartható városfejlesztési stratégia támogatása	C s o n g r á d Fenntartható Városfejlesztési Stratégia	Csongrád város fenntartható városfejlesztési stratégiájának és fejlesztési dokumentumainak kidolgozása

TOP_PLUSZ-1.1.1-21-CS1-2024-00015	Helyi gazdaságfejlesztés	Ipari park fejlesztése 2.	Az Ipari Park területén belső gravitációs csatornahálózat és vízvezeték kiépítése tűzcsapokkal, inkubátorház fejlesztése: 4 irodában VRF hűtés-fűtési rendszer kialakítása, wifi hálózat korszerűsítése, irodatechnikai és IT eszközök beszerzése.
TOP_PLUSZ-1.2.1-21-CS1-2024-00049	Élhető települések	Központ városfejlesztés	A Városközpont rehabilitációja: Hunyadi tér felújítása, parkoló építés, teniszcsarnok energetikai fejlesztése, Ifjúság tér nyilvános mosdó építés és kutyafuttató kialakítása
TOP_PLUSZ-1.2.1-21-CS1-2024-00050	Élhető települések	Belterületi csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése Csongrádon	Csapadékcatornák fejlesztése: Templom utca és a Halpiac utca között.
TOP_PLUSZ-1.2.3-21-CS1-2024-00032	Belterületi utak fejlesztése	Központ belterületi utak felújítása	Hunyadi tér, Szentháromság tér, Dózsa György tér, Erkel Ferenc utca utak, parkolók felújítása, újak létesítése, Erzsébet utca kiszélesítése a Gyóni Géza utcáig, okos zebrák kialakítása 3 helyen és kiemelt zebrák építése a CSTÁI Galli János Ált. Iskola, Csemegi Károly Könyvtár kereszteződésnél

TOP_PLUSZ-2.1.1-21-CS1-2024-00027	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	GEO-LÉT - a Csongrádi Gyógyfürdő és Uszoda energetikai korszerűsítése	Városi fürdő energetikai fejlesztése keretében egy 1800 talpmélységű kút fúrása, a fürdő gépészetének energia megtakarítást eredményező fejlesztése
TOP_PLUSZ-2.1.1-21-CS1-2024-00028	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Könyvtár épület energetikai felújítása	Könyvtár épületének energetikai felújítása, fűtéskorszerűsítés.
TOP_PLUSZ-3.1.3-23-CS1-2024-00025	Helyi humán fejlesztések	“Összekötő” – helyi humán fejlesztések Csongrádon	Évente megrendezésre kerülő és rendszeres programok szervezése: a szociális alapszolg. és gyermekjóléti alapell. kapcsolódóan, gyermekek szünidei támogatása, szülőket felkészítő programok szervezése, hátrányos helyzetűeknek szervezett programok, baba-mama körök, tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő programok, média foglalkozások / táborok, SNI fejlesztés, ifjúsági programsorozat, szupervízió a szolg. dolgozók számára, egészségfejlesztés, bűnmegelőzési programok, digitális kompetenciafejlesztés.

TOP_PLUSZ-3.3.1-21-CS1-2024-00013	Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	Kalandvár! - ó v o d a i fejlesztések Csongrádon!	Óvodai játszótéri udvarok fejlesztése: Bokrosi "Napsugár" Óvoda, Fő utcai "Platánfa" Óvoda, Templom utcai "Delfin Óvoda, Bökényi "Napraforgó" Óvoda. Tálaló konyha felújítása: Bökényi "Napraforgó" Óvoda. Villamos hálózat felújítása, radiátor csere: Bökényi "Napraforgó" Óvoda. Napelem: Templom utcai "Delfin Óvoda, Bökényi "Napraforgó" Óvoda.
TOP_PLUSZ-3.3.2-21-CS1-2024-00013	H e l y i egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	Szentháromság téri orvosi rendelő felújítása Csongrádon	Szentháromság téri orvosi rendelő infrastrukturális felújítása.
TOP_PLUSZ-6.1.4-23-CS1-2024-00001	Aktív turizmus fejlesztése	EuroVelo11 nemzetközi kerékpárút-hálózat aktív turisztikai fejlesztése Csongrád-Csanád vármegyében	Konzorciumban megvalósuló pályázat. Konzorcium vezető: Csongrád városi Önkormányzat. A volt gyermek tábor épületének (Körös-torok) és környékének teljes felújítása, kerékpáros megállóhely létesítésével.
TOP_PLUSZ-6.1.4-23-CS1-2024-00002	Aktív turizmus fejlesztése	Az Alsó-Tisza és a Maros aktív vízi turizmusának fejlesztése	Konzorciumban megvalósuló pályázat. Konzorcium vezető: Magyar Kajak-Kenu Szövetség. Egy vízi turisztikai megállóhely kerül létesítésre a parti sétányon a Bottyán Ház épületének felújításával, közösségi tér kerül kialakításra a vállalkozói udvar területén.

TOP_PLUSZ-3.3.3-23-CS1-2024-00004	Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	Infrastrukturális fejlesztés a Csongrád és Térsége Általános Iskola Bokrosi Általános Iskolájában	Hódmezővásárhelyi Tankerület pályázott a bokrosi általános iskola épületének energetikai korszerűsítésére, az önkormányzat az előkészítésben nyújtott segítséget
Határon átnyúló pályázatok			
Projekt azonosító	Felhívás megnevezése	Pályázat címe	Pályázat célja röviden
Interreg VI-A Románia-Magyarország Program (ROHU Program)	Energetikai rendszerek fejlesztése - 1. prioritás	Napelemes rendszer kiépítése a csongrádi intézményekben	Dr. Szarka Ödön Egészségügyi Intézmény Őszülő Otthon Piroskavárosi Idősek Otthona Bercsényi utcai Óvoda Művésztelep
Interreg VI-A Románia-Magyarország Program (ROHU Program)	Turizmus és kultúra támogatása - 3. prioritás	Csongrád Belváros, Öregvár utca 54. és 57/a ingatlanok revitalizációja	Az Öregvár utca 54. szám alatt, a kemencés ház a térség vendégfogadó háza, közösségi tér, ahol információt kaphatnak a hozzánk látogatók a városunkról, a belvárosról, a helyi látnivalókról és programokról. Az Öregvár utca 57/a. épülete, a KOMRA funkciója: kézműves ház, gasztroudvar
Interreg VI-A IPA Magyarország-Szerbia	Kulturális együttműködése k támogatása	Művelődési Központ udvari rész és épületek természetalapú revitalizációja	Művelődési Központ udvarának és udvari épületeinek felújítása, funkció bővítése.
EUCF - 06HU001246R	EUCF 6. Call of the EU CityFacility	Csongrád energetikai beruházási programja	Tanulmányok az energiamegtakarítást eredményező beruházásokhoz
Népi Építészeti Program			

T L A / NEPI2024/1107503	Népi műemlékek felújítása	C s o n g r á d Öregvár utca 47. szám alatti h a l á s z h á z tetőfelújítása	Csongrád Öregvár utca 47. szám alatti h a l á s z h á z nádtetőfelújítása
T L A / NEPI2024/1107478	Népi műemlékek felújítása	C s o n g r á d Öregvár utca 53. szám alatti h a l á s z h á z tetőfelújítása	Csongrád Öregvár utca 53. szám alatti h a l á s z h á z nádtetőfelújítása
Benyújtott egyéb pályázatok			
KAP-RD43-1-25	Külterületi utak fejlesztése	Külterületi utak fejlesztése Csongrádon	Szántói és kisréti út felújítása
Versenyképes Járások Program	Járási jelentőségű fejlesztések támogatása	H u m á n szolgáltatások és Infrastruktúra Fejlesztések a C s o n g r á d i járásban	Konzorciumban Csongrád, Felgyő, Csanytelek és Tömörkény, Csongrád a konzorcium vezetője a forrásigény sorrendben: 1. Sportmedence fedése, 2. Kerek medence felújítása, 3. Rév I: utca fejlesztése, 4. Röntgengép beszerzés
Benyújtani tervezett projektek - TOP_PLUSZ			
TOP_PLUSZ-6.1.4-23	Helyi térségi turizmus fejlesztése	Körös-torok fejlesztése	A TOP-ban elindult fejlesztések folytatása, a központi terek felújításával, a szolgáltatások bővítésével.
TOP_PLUSZ-1.2.2	Szociális célú városrehabilitáció - ERFA		V á r o s szegregátumainak infrastrukturális fejlesztése.
TOP_PLUSZ-3.1.2	Szociális célú városrehabilitáció - ESZA+		Városi szegregátumok infrastrukturális fejlesztéséhez kapcsolódó közösségfejlesztések megvalósítása.
Benyújtani tervezett egyéb projektek			

LEADER	Önkormányzatok, civil- és non-profit szervezetek műszaki-technológiai és infrastrukturális fejlesztéseinek támogatása	Alkotóház villa és p ü l e t energetikai felújítása	
LEADER	Önkormányzatok, civil- és non-profit szervezetek műszaki-technológiai és infrastrukturális fejlesztéseinek támogatása	Zöldkereszt felújítása	Faanyagvédelmi szakvélemény alapján a kereszt súlyos mértékben károsodott, a kereszt műemlékvédelem alatt áll.
Távfűtési rendszerek hatékonyságának növelése – uniós forrás	Jedlik Ányos Energetikai Program	Megújuló energián alapuló távfűtési rendszer korszerűsítése és fejlesztése	Bökényi kút és termálhálózat, tömbfűtőmű felújítása – CSOTERM Kft. és Csongrádi Közmű Szolgáltató Kft.

6. PÉNZÜGYI ÉS VAGYONI HELYZETELEMZÉS

6.1. Az önkormányzat gazdálkodása

Csongrád Városi Önkormányzat által ellátandó közszolgáltatási feladatok körét elsősorban a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényben, illetve az új önkormányzati törvényben foglaltak képezik. Ezen túlmenően szakmai-ágazati törvények, rendeletek határoznak meg az Önkormányzat részére kötelezően ellátandó feladatokat. Az önként vállalt feladatok köre - melyet a Képviselő-testület többször is áttekintett és jóváhagyott - az önkormányzat ágazati feladatainál minden területen jelen van: városüzemeltetés, oktatás-nevelés, egészségügy, szociális, idegenforgalom, sport, kulturális, igazgatás ágazat területén.

Ezt támasztják alá az éves beszámolókból kimutatott támogatási összegek, pénzeszközátadások összegei is, valamint a fenti feladatoknál a vásárolt szolgáltatás, vagy egyéb, az elvégzett feladatokra kifizetett összegek.

Az Önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait saját költségvetési szerveivel, intézményeivel, általa alapított gazdasági társaságok segítségével, valamint vásárolt

szolgáltatások révén látja el. A költségvetési intézmények feladatai teljes részletezettséggel az intézményi alapító okiratokban kerültek meghatározásra.

6.1.1. Az Önkormányzat intézményi szervezetrendszere:

Megnevezés	Intézmények száma	
	2020. január 01.	2025. január 01.
Településüzemeltetési, közszolgáltatási feladatok ellátása, étkeztetés	1 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény	1 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező Intézmény
Egészségügyi feladatok	2 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény	2 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény
Szociális alapellátási feladatok		
Iskolai étkeztetés, GESZ	1 önálló gazdasági szervezettel rendelkező intézmény	1 önállóan működő és gazdálkodó intézmény
Óvodai ellátás	1 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény	1 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező
Közművelődési feladatok	3 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény	4 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény
Igazgatási feladatok	1 önálló gazdasági szervezettel rendelkező intézmény	1 önálló gazdasági szervezettel rendelkező intézmény
Média, sport, támogatás	-	-
Hulladékgazdálkodási beruházás	1 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény	1 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény
Összesen:	2 önálló gazdasági szervezettel rendelkező, 8 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény	2 önálló gazdasági szervezettel rendelkező, 9 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény
Társulás		
Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás	1 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény	1 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény
Csongrád-Csanytelek Ivóvízminőség Javító Társulás	1 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény	2023.04.30. nappal megszűnt

Mindösszesen:	2 önálló gazdasági szervezettel rendelkező 10 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény	2 önálló gazdasági szervezettel rendelkező 10 önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező intézmény
----------------------	---	---

A Tari László Múzeum 2024.- március 01-től önállóan működő intézményként működik.

ESÉLY SZOCIÁLIS ALAPELLÁTÁSI KÖZPONT:

Az Önkormányzat kötelező feladatellátása keretében az Alsó-Tisza-menti Önkormányzati Társulás (Csongrád, Csanytelek, Felgyő és Tömörkény) tagjaként szociális alapszolgáltatási feladatokat a társulás kereteiben lát el – az Esély Szociális Alapellátási Központ intézmény fenntartójaként. Az intézmény feladatai a kötelező szociális alapszolgáltatások: tanyagondnoki szolgáltatás, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, pszichiátriai betegek közösségi ellátása, szenvedélybetegek közösségi ellátása, nappali ellátás 3 db idősek klubjában, és ide tartozik a Fogyatékkal Élők Nappali Intézménye működtetése. A Társulás székhelye Csanytelek, a Csanyteleki Polgármesteri Hivatal látja el a társulás munkaszervezeti feladatait, tervezetten Csongrád további szolgáltatások bevonását tervezi a társulásba, mellyel egyidejűleg a társulást alkotó településekkel egyetértésben a székhelyét Csongrád városára módosítaná.

CSONGRÁD VÁROS ÖNKORMÁNYZATA VÁROSELLÁTÓ INTÉZMÉNYE:

Az intézmény a város üzemeltetéséért felelős. A feladatai többek között a temető és piac üzemeltetése, állategészségügyi telep és betonelőregyártó telep működtetése, bel- és árvízvédelmi feladatok ellátása, városi kül- és belterületi úthálózat, kerékpárút hálózat, járdák, közterületek, parkok, közutak, játszóterek, közterületen lévő padok, közterületi faállomány kezelése, karbantartása. Nyáron feladatuk a szúnyoggyérítési, télen a hóeltakarítási és síkosság mentesítési munkák elvégzése, továbbá az önkormányzat és intézményei részére építőipari felújítási, javítási munkák végzése, illetve aktív részvétel a városi rendezvények lebonyolításában. 2025. évben a csekély forgalom miatt a mázsaház üzemeltetését célszerű megszüntetni.

DR. SZARKA ÖDÖN EGYESÍTETT EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

Az intézmények fő tevékenysége az idősek, fogyatékosok bentlakásos ellátása, amely az Őszülő Otthonban valósul meg. A szakosított szociális alapellátáson belül feladata a tartós elhelyezés biztosítása azon személyek részére, akik önmagukról betegségük, vagy egyéb okok miatt otthonukban nem tudnak gondoskodni. A tevékenységei közé tartozik az iskola védőnői ellátás, mely két iskolavédőnői körzetben valósul meg. A járóbeteg szakellátáson belül folyamatosan végzik a kistérségi járóbetegek szakorvosi ellátását és gondozását. A rendelőintézetben 17 szakorvosi rendelés, 1 vérvételi hely és 4 gondozó

várja a pácienseket. Nem szakorvosi tevékenységként működnek a fürdőgyógyászati és fizioterápiás szolgáltatások, továbbá a pszichológia és a gyógytorna. A gyermekek bölcsődei ellátása a Templom utcai „Mesevár” Bölcsőde és a Széchenyi úti „Kuckó-mackó” Bölcsőde keretein belül valósul meg. Az intézmény az Országos Kórházi Főigazgatóság támogatásával fenntartja és működteti az Egészségfejlesztési Irodát, melynek célja egészségfejlesztési szolgáltatás nyújtása a járás lakossága részére, egyéni és közösségi programokon keresztül. Feladatai közé tartozik még a Bokrosi Egészségház üzemeltetése, a Csongrád, Kereszt tér 1. szám alatti Egészségfejlesztő Központ pedig különböző mozgásformák rendszeres foglalkozásainak ad helyet.

PIROSKAVÁROSI SZOCIÁLIS CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI INTÉZMÉNY

Az intézményben az alábbi szolgáltatások működnek. Szakosított ellátás, gyermekjóléti alapellátás. Szakosított ellátás keretében a Piroskavárosi Idősek Otthona az ellátást nyújtó. Fő feladata, hogy a szociális gondozást komplexen szervezze a bentlakó idősök számára, amely kiterjed az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi, legalább ötszöri étkeztetésére, szükség szerint ruházat, illetve textília ellátására, mentális gondozásra, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásra, valamint lakhatás biztosítására. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat célja, hogy figyelemmel kísérelje az intézménnyel kapcsolatba kerülő településeken élő családok, gyermekek, személyek életkörülményeit, szociális helyzetét, gyermekjóléti és szociális ellátások, valamint szolgáltatások iránti szükségleteit, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét. A Család- és Gyermekjóléti Központ az egyének és családok számára, valamint a gyermekek családban való nevelkedésének elősegítésére és a veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében igényeiknek és szükségleteinek megfelelő szolgáltatásokat nyújtson.

CSONGRÁD VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT GAZDASÁGI ELLÁTÓ SZERVEZET

Az intézmény fő tevékenysége a gyermekétkeztetés biztosítása. A bölcsődések, óvodások, általános és középiskolás tanulók részére biztosítja a közétkeztetést, valamint a fennmaradó kapacitás erejéig nyújt vendég étkezést. Külön megállapodás alapján önkormányzati intézmények számviteli, pénzügyi, munkaügyi feladatait látja el, melyek az alábbiak:

Csongrádi Óvodák Igazgatósága, Csemegi Károly Könyvtár, Művelődési Központ és Városi Galéria, Tari László Múzeum, Csongrád Város Önkormányzata Városellátó Intézménye, Esély Szociális Alapellátási Központ.

CSONGRÁDI ÓVODÁK IGAZGATÓSÁGA

Az intézmény az óvodai nevelés, oktatás szakmai feladatait, a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatokat, az iskolai felkészítéssel kapcsolatos teendőket, a szakképző iskolai tanulók gyakorlati oktatásával összefüggő feladatokat végzi.

Az intézménynek 6 tagintézménye van, ezekben összesen 22 csoporttal folyik az óvodai ellátás, ami a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó, a teljes óvodai életet átívelő foglalkozásokat és a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is magában foglaló óvodai nevelési tevékenység. Délutánonként folyamatosan vannak egyéb tevékenységek, szakkörök, sportkörök, kreatív és tehetséggondozó, valamint nyelvi felkészítő foglalkozások is, melyeket térítésmentesen biztosítanak a gyermekek részére.

MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS VÁROSI GALÉRIA

Az intézmény alaptevékenysége a közművelődési feladatok ellátása. A település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak megismertetése. Ismeretszerző, amatőr alkotó, művelődő közösségek támogatása, szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása. Megszervezi és lebonyolítja a különböző kulturális rendezvényeket, közösségi szinterek helyszínéül szolgál, állandó és időszakos kiállításokat szervez. A jelentősebb városi rendezvényekre az önkormányzat keretösszeget biztosított az intézmény költségvetésében, a nagyobb rendezvények megvalósítására elsősorban pályázatokon nyert támogatásokból kerül sor. Ingyenes teremhasználatot biztosít intézmények és civil szervezetek részére a polgármester előzetes hozzájárulásával. Feladatai közé tartozik a Bokrosi Művelődési Ház, az Ék utcai Kézműves halászház és kiállító terem, Kézműves borház, kovácsműhely és népi játszótér, a Gyökér utcai Kézműves textiles ház, az Öregvár utcai Kézműves fafaragó műhely, kosárfonó műhely és kiállító terem, valamint a Táncház működtetése. Az intézményben működik a Grotta Alapfokú Művészeti Iskola is.

CSEMEGI KÁROLY KÖNYVTÁR

Az intézmény könyvtári szolgáltatásokat végez, ezen kívül rendszeresen rendezvényeknek ad otthont (Meseklub, Hagyományörző Klub, Mesetábor, Könyvklub stb.). Feladata a könyvvállomány bővítése, gyarapítása új könyvekkel, illetve a régi könyvek leselejtezése. Kapcsolatot tart az országban lévő többi könyvtárral, és a bokrosi fiókkönyvtár működtetését is végzi. A könyvtárban középiskolás közösségi szolgálatos diákokat foglalkoztatnak ideiglenes jelleggel, akik a nyári táborok és rendezvények lebonyolításában segídeknek. Gyermekkönyvtári foglalkozásokat, rendezvényeket, könyvbemutatókat szerveznek.

TARI LÁSZLÓ MÚZEUM

Az intézmény 2024. március 1-jétől működik szakmailag önálló intézményként. A múzeumban különféle kiállítások kapnak helyet, rendezvényeket szerveznek, tudományos és ismeretterjesztő előadásokat, valamint múzeumpedagógiai foglalkozásokat tartanak. Feladatai közé tartozik a Tájház és a Népek Háza Babamúzeum kiállítóhelyek működtetése, célul tűzve kis a látogatottsági adatok növelését. Fontos feladatai a régészeti tevékenység, a műtárgyvédelem és a gyűjteménygyarapítás. Az intézmény helyet ad különféle konferenciáknak, szakmai táboroknak tanulók részére és kiemelkedően fontosnak tartja a tudományos együttműködést más szervezetekkel.

CSONGRÁDI ALKOTÓHÁZ

Az intézmény különböző művészeti tevékenységek színteréül szolgál, rendezvényeket szervez, melyek közül kiemelkedik az évente megrendezésre kerülő Plein Air Nemzetközi Alkotótelep és a Nemzetközi Bronz Szimpózium. Hazai és külföldi hivatásos képzőművészek számára alkotási, képzési, továbbképzési lehetőséget biztosít. Ösztöndíjas képzőművészeti egyetemi hallgatókat foglalkoztat az év folyamán, alkotótáborokat, kiállításokat és szimpóziumokat szervez és bonyolít le. Feladata az itt alkotó képzőművészek magas színvonalú tevékenységének támogatása, és alkotásaiból a város képzőművészeti gyűjteményének gyarapítása. Az Alkotóház jubilál 2025.évben, 50 éves lesz, továbbá a 30 éves jubileumát ünnepli a Plein Air rendezvény.

CSONGRÁDI POLGÁRMESTERI HIVATAL

A Hivatal ellátja a Képviselő-testület működtetésével kapcsolatos, valamint a közigazgatási (államigazgatási és önkormányzati) hatósági ügyintézés és a hivatal adminisztrációs működtetésével kapcsolatos feladatokat (munkaügy, informatikai feladatok, iktatás, stb.). Végzi az anyakönyvi ügyekkel, hagyatéki ügyekkel, birtokvédelemmel, közterület felügyeleti feladatok ellátásával kapcsolatos ügyeket. Szintén a Polgármesteri Hivatal munkatársai végzik a segélyezéssel, szociális bérlakások üzemeltetésével kapcsolatos teendőket. A különböző pályázatok beadásával, lebonyolításával, fenntartási időszak alatti feladatokat végzi, illetve koordinálja. A Hivatal végzi a helyi adók kivetésével, behajtásával kapcsolatos teendőket. A Hivatal, mint önálló gazdasági szervezettel rendelkező szerv végzi a Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény és a Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekegészségügyi Intézmény, a Csongrádi Alkotóház, a Homokhátsági Regionális Szilárdhulladék Kezelési Konzorcium Tulajdonközösség Gesztora, Intézménye, a Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás, valamint a Csongrád Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata könyvelési, gazdálkodási feladatait, a Csongrád Városi Önkormányzat és a Hivatal ezirányú feladatai mellett.

6.1.2. Az önkormányzat tulajdonában lévő gazdasági társaságok és szervezetek:

A vagyongazdálkodás és önkormányzati feladatellátás speciális formájának tekinthető a részben, vagy teljes egészében önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok és szociális szervezetek működése. A Csongrád Városi Önkormányzatnak jelenleg 5 gazdasági társaságban van eltérő mértékű tulajdoni részesedése, valamint 2 szociális szervezetet is működtet.

A jelenleg működő önkormányzati gazdasági társaságok az alábbiak:

- PIROSKAVÁROSI SZOCIÁLIS ÉS REHABILITÁCIÓS FOGLALKOZTATÓ NONPROFIT KFT. (100%-os önk.tulajdon):

100%-ban önkormányzati tulajdonú, közhasznú, nonprofit jellegű Kft, amelynek fő profilja a megváltozott képességű munkavállaló foglalkoztatása, ellátása, rehabilitációja. Működését részben az önkormányzat által biztosított, részben saját ingatlan és eszközállománnyal végzi.

- CSONGRÁDI KÖZMŰ SZOLGÁLTATÓ KFT (100%-os önk.tulajdon) és CSOTERM KFT (88 %-os önk. tulajdon):

A Kft. két legfontosabb tevékenységi köre a távhőszolgáltatás biztosítása és a 2015. évben felújított városi gyógy és strandfürdő üzemeltetése. Minkét tevékenységi köréhez szorosan kapcsolódik a CSOTERM Kft. (88%-ban önkormányzati tulajdonnal), amely a távhőtermelési tevékenységével a Közmű Kft. mindkét tevékenységét kiszolgálja. A két kft. fejlesztési igényei, lehetőségei nem választhatók szét egymástól, tevékenységük olyan mértékben függ össze, hogy rövid-középtávon, a két intézmény egyesítése lenne szükséges, amennyiben erre a jogszabályi feltételek lehetőséget adnak. A Csoterm Kft. az önkormányzat tulajdonában álló, pályázati forrásból és hitelből felújított termálkúttal biztosítja a távhő termelését. Mind a távhőtermelés, mind a fürdő hő és vízellátását tekintve újabb termálkút (ak) üzembe helyezése látszik szükségesnek, a megújuló energia további kihasználása céljából. Emellett az elavult, elöregedett távhő vezetékek jelentős mértékű cseréjére, kiváltására van szükség. A fejlesztés lehetőségeit beszűkíti, hogy mindkét Kft. valamennyi tevékenysége veszteséges, a fejlesztésekhez szükséges tőkét nem képes kitermelni, pályázati források, befektetők (pl. kisebbségi tulajdonos bevonása) felkutatása szükséges a megvalósításhoz. .

A Közmű Kft. esetében a fürdő működtetéséhez, fejlesztéséhez jelenleg előkészítés alatt álló beruházások a fedett sportmedence (TAO forrás, a Csongrádi Vízilabda szakosztállyal együttműködésben) és a kerek meleg vizes medence felújítása (önkormányzati saját erős beruházás) részbeni megoldást jelenthetnek arra a problémára, hogy a fürdőnek egyidejűleg és egy helyen kell biztosítania a gyógyászati, a sport és a szabadidős tevékenység helyszínét. A fürdő fejlesztési lehetőségeit a rendelkezésre álló, a fent leírtakon túl bevonható források hiánya mellett, fejlesztési terület szűkössége tovább nehezíti.

- HOMOKHÁTSÁGI REGIONÁLIS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI VAGYONKEZELŐ ÉS KÖZSZOLGÁLTATÓ ZRT:

A 82 önkormányzat beruházásában megvalósult projekt eszközeit a 2034. dec.31-éig szóló vagyonkezelési szerződéssel hasznosítja. A kezelt vagyon értéke jelenleg jelentős. Az átvett vagyon további fejlesztése a szerződésnek megfelelően folyamatos. A bevételeiből fedezi a pótlási alapot, valamint a teljes hulladékgazdálkodási beruházás saját erejét biztosító hitel törlesztő részleteit és kamatait is.

- CSONGRÁD TELEVÍZIÓ KFT. (100%-os önk. tulajdon):

A Kft. elsősorban televíziós műsorkészítési (hírműsorok, magazinműsorok, közvetítések) és műsorszórási tevékenységet lát el. Emellett a Csongrád újság szerkesztési munkálatainak megrendelője. Tevékenységéhez jelentős nagyságrendű 20-25 millió forint) önkormányzati támogatás biztosítása szükséges. Saját bevételei elsősorban reklámpiaci szereplők szponzor megrendeléseiből, képújság üzemeltetés hirdetési bevételeiből, hirdetőfelületek bérbeadásából és esetenként pályázatokhoz kapcsolódó nyilvánosság biztosításából adódik. Tevékenységi körének bővítésére elsősorban az egységes

városmarketing és kommunikáció területén adott a lehetőség, jellemzően az elektronikus médiában és az online felületeken.

- **CSONGRÁDI HOMOKFÖVENY IDEGENFORGALMI START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET** (többségi önk. tulajdon):

A szövetkezet alapvető tevékenysége a Körös-toroki üdülőtérület és partfürdő működtetése, valamint szálláshely üzemeltetés a Körös-toroki kemping és a Belvárosi vendégházakban.

Év	Vendégéjszakák száma
2024	7373

- **CSONGRÁDI VENDÉGVÁRÓ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET** (többségi önk. tulajdon):

Szövetkezet fő tevékenysége szállodai szolgáltatás. Egy – az Önkormányzat tulajdonában lévő – épület pályázatból történő felújítása után tevékenységüket 2017 augusztus hónapban a kialakított három apartmanban kezdték meg. Az épület bérletét az Önkormányzat térítésmentesen biztosítja a szövetkezetnek. 2020 májusától térítésmentesen a szövetkezet üzemeltetésébe került a turizmusban már évek óta közismert Szarka ház, mely alapesetben 4 fő befogadására alkalmas. Nagy előnye, hogy közel van a Körös-torokhoz.

Év	Vendégéjszakák száma
2024	644

6.1.3. Adópolitika

A helyi adó kiemelt jelentőségű az önkormányzat működése szempontjából, mivel az összbevétel közel 30%-át teszi ki. A jogszabályi előírások alapján teljesítendő különféle adók stabil, folyamatos bevételt jelentenek, melyek elengedhetetlenek a város működtetéséhez, valamint a fejlesztési önerő részbeni biztosításához is fedezetül szolgálnak. A helyi adórendeletek biztosítják a közös teherviselést, a befizetés érdekében megtett ellenőrző és végrehajtó intézkedések pedig azok teljesítését.

Az alábbi táblázat a törvény szerinti adómértéket, valamint a Csongrádon alkalmazott adómérték alakulását mutatja:

Megnevezés	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.		2025.	
	tv. szerint	Önk. által	tv. szerint	Önk. által	tv. szerint	Önk. által	tv. szerint	Önk. által	tv. szerint	Önk. által	tv. szerint	Önk. által

Iparüzési adó	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2 %	2 %
Magánszemélyek kommunális	30161,9	6000	31187,4	6000	32216,63	6000	33859,67	6000	38769,2	6000	45392,2	12000
Külterület, alsóv		3000		300		300		300		300		6000
Garázs		3000		300		300		600		600		1200
Zártkert 25 m2 felett		7200		7200		7200		7200		7200		6000
Idegenforg.adó												
tartózkodás után Ft /	532,2	400	550,3	400	568,5	400	597,5	400	684,1	400	804,5	400
-Vállalkozások építményadója Ft/m ²	1951,65	180	2018,0	180	2084,6	180	2190,0	180	2508,6	200	2590,1	180
-Körös-toroki terület	1951,65	800	1848,4	500	1846,6	800	1853,9	800	1898,4	800	2590,1	800
-Telekadó vállalkozások									456,1	50	536,4	150
-magánszemélyek									496,1	50	536,4	50
-napelempark											536,4	100

Mivel nagyrészt a működési költségvetésben történik jelenleg a befizetett adók összegének felhasználása, cél, hogy a működési szerkezet-változás, és takarékos gazdálkodás nyomán lehetségessé váljon a nagyobb összegű fejlesztési önerő részbeni biztosítása az adóbevételekből.

2025. január 1-jétől a kommunális adó általános mértéke 100 %-kal növekedett (6.000Ft/év/adótárgyról 12.000Ft/év/adótárgyra), ezért a Képviselő-testület a 186/2024.(XI.21.) önkormányzati határozatában szándékát fejezte ki, hogy a kommunális adó mértékét a ciklus végéig nem növeli. Az iparüzési adó bevétel, ezáltal az iparüzési adóerőképesség 2020-tól 2024-ig dinamikusán növekedett, majd 2025.évben az előző évihez képest némi visszaesés mutatkozott. Remélhetőleg az átmeneti visszaesés után a növekedés dinamikája a ciklus végéig folytatódik. Új szabályozásként jelent meg 2025. évtől, hogy az iparüzési adó többletbevétel az előző évi adóbevételhez viszonyítottan bekerül egy úgynevezett területfejlesztési alapba és az visszapályázhatóvá válik a járások által. Ennek a gyakorlati kivitelezése még nem ismert. Megfontolandó az építményadó mértékének növelése, mivel a jelenlegi mérték a felső határhoz képest 7%-ot tesz ki. (180 Ft/m²/év)

6.1.4. Számlavezető pénzügyintézet, hitelek, hitelfelvételi tervek, korlátok

Az Önkormányzat és intézményei számlavezetése pályázat útján kiválasztott pénzügyintézettel történik, amely jelenleg az OTP Bank Nyrt. Az átmenetileg szabad

pénzeszközöket a Polgármester a testület felhatalmazása alapján bármely banknál elhelyezheti.

Fejlesztési hitelt csak rendkívüli esetben, rendkívüli indokok alapján célszerű felvenni a jövőben, mivel a már fennálló hitelek törlesztése a következő években éves szinten a 100 millió Ft-ot meghaladja. A likvid hitelt a továbbiakban is igénybe kívánjuk venni a likviditási gondok mérséklésére.

6.2. Pénzügyi és vagyoni helyzetelemzés

Gazdasági program pénzügyi alapjai, önkormányzat feltételrendszer

Jelenleg a feladatalapú finanszírozás működik. A kötelező feladatok állami finanszírozására az éves költségvetési törvény mellékletében meghatározottak szerint kerül sor.

Az önkormányzat adóerő-képessége beszámításra kerül több állami támogatás esetében is. Várhatóan ezzel hosszabb távon kalkulálni kell.

A működési költségvetésben hiány nem tervezhető, a fejlesztési hitel felvételhez a Kormány engedélye szükséges, kivéve az uniós támogatással megvalósult beruházásokat, fejlesztéseket.

Az önkormányzat pénzügyi stratégiája

Szigorú jogszabályi keretek között kell a gazdálkodást, feladatokat ellátni a jövőben is. Jelentős a vevői követelésállomány, melyek régi, áthúzódó követelések, a behajtásukra tett intézkedések nem vezettek eredményre. A szállítói tartozásállomány további csökkentésére törekedni kell, a kezességvállalás, a tagi és egyéb kölcsönök nyújtásakor figyelembe kell venni az önkormányzat teherbíró képességét. További kötelezettségvállalások e területen az önkormányzat gazdasági céljaival összhangban történjenek.

Az intézményi szervezeti struktúrát a hatékony működtetés szempontjából tovább kell vizsgálni és ahol ez szükséges, illetve a működtetés vonatkozásában megtakarítás érhető el ott javaslatot kell tenni az ésszerű átalakításra, szervezeti változtatásra.

A ciklus végéig meg kell vizsgálni a Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény önállóan működő és gazdálkodó intézményként történő átalakítását, mivel a feltételek ezen intézménynél adóttak. A Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekejóléti Intézmény kistérségben történő működtetésének feltételeit is át kell tekinteni e célra való többletnormatíva igénylés miatt. A városnak - mivel járásközpont - a céljai között szerepel, hogy az Alsó- Tisza-menti Önkormányzati Társulástól a pénzügyi, gazdasági feladatokat átvegye a gesztor önkormányzati szerepkört.

Csongrád, 2025. május ...

.....
Bedő Tamás

56

Záradék:

Csongrád Városi Önkormányzat 2025-2029. évekre vonatkozó Gazdasági programját és fejlesztési tervét Csongrád Városi Önkormányzat Képviselő-testülete/2025. (V.22.) számú Ökt. határozatával hagyta jóvá.